

50487

A HÉT

SZERKESZTI ÉS KIADJA

VI. Évfolyam.

KISS JÓZSEF.

15. szám.

*
Tavaszi angol felöltők és
Menchikoffok, tiszta gyapjusszövet-
ből 15 forinttól feljebb

Deutsch F. Karoly

férfisszabónál
Budapest, Andrásy-ut 1. sz.

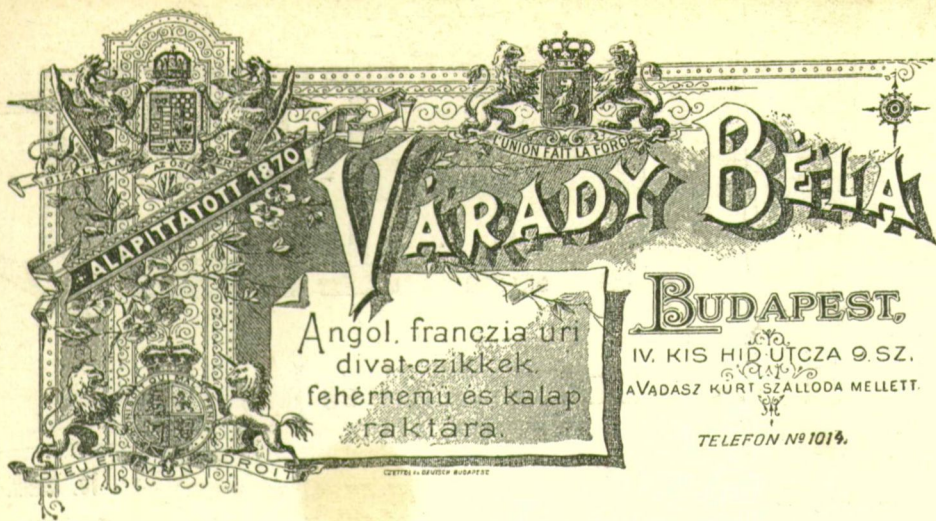
*

A hollandi kis királyné.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

VÁRADY BÉLA
BUDAPEST.
Angol, francia úri
divat-cikkék,
fehérmű és kalap
raktára.
IV. KIS HÍD-UTCA 9. SZ.
AVADASZ KÜRT SZALLODA MELLETT.
TELEFON N° 1014.

KÉSZIT FÉRFIRUHÁKAT MÉRTÉK SZERINT.

NŐI TOILETTEK ÉS FELÖLTŐK
SELYMEK, KEMÉK ÉS DISZITÉSEK
Mme Ludwig Berger
10. BÉCSI UTCZA 10.
Feljárt: Harmadik u. 3.
Budapest.
Séta Toilették
Alkalmi Toilették
Ménysasszonyi Kelengyék
Feltöltők és Bolérok
Nagyigék

A magy. kir.
ALLAMVASUTAK GÉPGYÁRA
felülmúlhatatlan
GÖZCSEPLŐGARNITURAI
malom- és más ipari czélokra legalkalmasabb
COMPOUND-LOKOMOBILJAI
és egyéb gazdasági gépek
mindig
a m. kir. államvasutak gépgyára
VEZÉRGYŰKÖSÉGÉNél
BUDAPEST
JÓZSEF-KÖRÚT 41. sz. a.
rendelendők meg.
JUTANYOS ÁRAK
TÖBB ÉVI TÖRTÉNET
KÖZEGEINK KÖZJEGYZŐI MECHATALMAZÁSSAL BIRNAK

„PANNONIA”
SZÁLLODA
Budapest, Kerepesi-ut 7. sz.
A nemzeti színház mellett.

Med. u. dr. Dembitz Mátyás, Kerepesi-ut 12.
Fog-
torok-, orr- és gége-orvos,
Műfogak, fog- és gyöktömés.
Foghuzás (érzéstelenítés vagy altatás mellett).
Rendel d. e. 9–11-ig, délután 3–5-ig.
Ugyanott kapható
dr. DEMBITZ-féle antiszeptikus szájviz 1 frt, fogpor 40 kr.

Fejty Árpád írás körképe
A magyarok bejövetele
Látható az Andrássy-ut végén a Vasúti pályán
reggel 9-től este 7-ig; a Vasúti pályánál

Nevelőnőket, tanítónőket idegen nyelv- és zeneismeretekkel, nyelv- és zenemesternőket, napokra vagy egyes órákra, kitűnő gyermekkertésznőket és minden nemzetbeli bonneokokat lelkiismeretesen ajánl és elhelyez
Szegőné Spiegel Lujza
Budapest, Andrássy-ut 28.

Bekötési táblák
A HÉT X-dik kötetéhez kaphatók 1 frt 30 előleges beküldése mellett A HÉT kiadóhivatalában VII., Erzsébet-körút 6. sz.

MÉJJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési feltételek:

Egész évre frt 10.—

Félévre > 5.—

Negyedévre > 2.50

Egyes szám ára 20 kr.

A HÉT

POLITIKAI ÉS IRODALMI SZEMLE.

SZERKESZTI KISS JÓZSEF.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

VII. ker., Erzsébet-körút 6. sz.

Hirdetések

felvétele ugyanott.

Kéziratok nem adatnak vissza.

— ☉ — Budapest, Április hó 14. ☉ —

Krónika.

Kereplés.

— április 12.

A harangok elköltöztek az örök városba, csak holnap térnek vissza. Tömör, érczes hangjok helyett kellemtelen fakereplők hívják templomba a hiveket s hirdetik, hogy hány óra van. Nagypéntek, nagyszombat — két borongó bibliai nap, melynek örök vonatkozása van a jelenre. Mikor nem volt analogia az isten tragédiája és az emberek komédiája között? — Ma is, míg a harangok Rómában időznek, ahány papirosteploma van az egy napos igazságoknak, megpörgetik a faszerszámokat és elkelepelik a ma igazságát s hirdetik, hogy hányat ütött az óra.

A kereplőknek az idén könnyű dolguk van. A világ és különösen a magyar globus háborúságban van az örök Igazsággal s az egyház körülhordoztatja a véres keresztet: mentsétek meg a vallást! Ugyanakkor kisüt a nap és meleg ragyogása letűz az ünneplő sokaságra, mely emelkedett érzéssel siet a templomba. Felpezsdül az ünnepi élet ma is úgy, mint egykoron. S támadnak Saulusok, akik meg nem térve hirdetik a Paulus igéit. A világ megváltozott s megváltozott az isten örök tragédiája is. A hitetlenség kora rehabilitálta a hitet; az ember fia ma már csak föltámad, de nem szenved többé kinhalást. A történelemben keresni kell a kort, melyben a vallásos érzület oly hatalmas lett volna, mint most. A tömegekben fanatikusan kapott életre a felekezeti szellem s az ész meghasonlott önmagával. A gyakorlati élet vívmányaiért s az ő porban való élete dogmáiért elkeseredett önvédelmi harcra kél a diadalmas hit ellenében, de a megnyugvást kereső lelkeket maga is az egyház aklába tereli; ha igazságot akarsz, fordulj istenhez, ha tudni akarsz: higgy! Meg is irták ezt jó minap, egy pogány nemzet pogány írója töredelmesen bevallván a tudomány csődjét.

Ujnak, válságos szimptomának látszik a tudománynak ez a csüggettsége, mely meg van azokban is, akik konok lelkesedéssel tagadják lelkiismeretök háborgását. Ám a csüggedés velejáró érzése ma is épúgy, mint mindenkoron a tudásnak. Mert a tudás alapja a nemtudás, élete a tudniakarás és végcélja a lemondó kiegyezés a büszke *cogito* és a reménytelen *ignorabimus* között. Minél előbbre jut a tudomány, annál több az, amit nem tud. A dolgok

megismerése, a törvények megállapítása voltaképpen csak formulázása a természet rejtelseinek s a tudomány génusza fokozván a látás képességeit, megszabja az átlátás, a tudás határait.

Épen csak a tizenharmadik század rationalista tudománya esett a kielégítés érzésének paroxismusába. Akkor az ész megrészegült a saját fluidumától s imádva borult le a bálványok előtt, melyeket magának faragott. A természettudomány első fölfedezései keltették az optimizmust, hogy a világrejtély kulcsait megtalálták. S vakmerő elkábulásában a tudomány akkor detronizálta istent s helyébe lépett a vallásnak. A tudomány hívő farizeusai másodszor feszítették keresztre az ember fiát s nem hittek föltámadásában. Pedig ez a paroxismus, ez a vakhit a tudomány mindenhatóságában éppoly tudománytalan volt, mint minden vakhit. A természetet és annak rejtelseit értelmezték csak, de nem értették meg. Költeményeket foglaltak tudományos rendszerbe és a fantázia segítette a tudás ürességeit áthidalni. Annak előtte is, annak utána is uralkodott az örök átmeneti korszak, a tudat, hogy a tudásnak csak legelején vagyunk, a végéhez nem érünk soha s ami a tudomány kérdései körül a lélek mélyébe vágy, arra ma sincs más felelet, mint volt a kőkorszakban, mikor a villám volt a világ megteremtője.

Feltámadás ünnepére nincs háladosabb téma liberális vezércikk-filozófusok számára, mint borus homlokkal aggodalmasan elmélkedni a fekete sereg térhódításán. Mindenütt reakció, mindenütt klerikalizmus. A templomok szaporodnak és az iskolák a papok kezébe kerülnek. Az ujkor vívmányai s a felvilágosodott szellem elvesztik hatalmukat s közeledünk az időpont felé, mikor újra meg kell csinálni a francia forradalmat. Nem tagadom, időszerű e parciális tüneteket a husvéti ünnep filozófiai magaslatairól magyarázni s a hanyatló korszaknak tudni be, amit gyenge kormány, rossz kortesek és éhes gyomrok követnek el. De ha itt volnának a harangok, ezek mást hirdetnének. Ha a harangok nyelvéen értenénk, más információkat kapnánk Rómából, a diadalmas egyház főhadiszállásából. Az örök egyház örökkévalóságát annak köszöni, hogy tisztábban ismeri meg a kor jellemét, mint a porban, a nap érdekeért küzködők. Az egyház régóta megszünt antagonistának nézni a tudományt, valamint az sem akarja többé az Ész vallását megállapítani. Ez az antagonizmus meg volt a tizenhetedik században, mikor a tudomány vallásos volt s

benső ellenmondás uralkodott módszere és célja között. Célja akkor istennek szabad szemmel való megismerése volt, vallásos cél, de szentségtelen. Akkor a tekintély küzdött az új törekvés ellen, mely a tekintély megokolásával foglalkozott. Ma az egyház maga is segíti a tudományt. A mai tudománynak nincs vallási eleme és így semmi vonatkozása nincs is az egyházra. Époly diszparat dolog ma vallás és tudomány, mint vallás és kukoriczatermelés. A vitás határokat megszábták, a végső ok s a természeti erők működésének megismerésénél végződik a tudomány és kezdődik a hit. A tudomány netovább-nak tekinti ezt a határt s az egyháznak nincs oka e határon túligyekezni. Sőt érdeke, hogy a tudomány fejtsse ki összes erőit e határon belül. Ismerje meg és derítse föl a természet titkait, melyek előtt erőtlennül áll a tudós és csodálkozva a pór. Csinálja meg a maga kis gépeit, rakja le sinjeit s kotyvassza össze szérumait. Számlálja meg a csillagokat s szédüljön meg a végtelenség látásától. És törjön előre a szellem szárnyain, gyurja át a világ képét, csináljon alkotmányokat s olvaszson be koronákat. S álljon a saját alkotása előtt, tehetetlenül, egy új rejtély előtt s fejtsse meg egy új *ignorabimus*-sal. Tűnődjék rajta, hogy megszázsorozva az élet javait, megszázsorozta az élet nyomorúságát és keressen módot a bajok gyógyítására, melyeket maga produkált. Az egyház békén hagyja, de felügyelet alatt tartja. Tudomást vesz mindenről. »Tanuljatok!« Ez a legfőbb utasítás, melyet a pápa papjainak ad. Tanuljatok, hogy megismerjétek előnytöket. A balga tudomány halad — azt hiszi, hogy előre s magával viszi az emberiséget. Pedig rohanása olyan, mint a fogoly mókusé az ő pörgő orsó-kalitkájában. Örületes sebességgel rohan, de csak a talaj siklik a lábai alatt. S míg a tudós doktor a halál microbáit kutatja, addig a statisztikai táblázatok hirdetik, hogy az emberiség nagyobb része még nem érkezett el az írás-olvasás tudományához.

Ez a nagy tömeg nem tudott semmit sem a tudomány csődjéről, sem az egyház megújuló hatalmáról. Évszázadok vonultak el fölötté s változatlanul térdre borulva találta őket a vecsernyei harangszó. Nem ismert soha más tekintélyt, csak a papját s nem tud semmit arról, hogy új korban él. Cilinderes urak jöttek és sineket raktak. Ezentul nem kell szekéren menni. Mások jöttek és exequáltak. Ezentul adót kell fizetni. A földet most más ekével túsíják, mint ezelőtt s háborúban nem nyíllal lövöldöznek, hanem puskával. Ezt megtudják és megszokják a tömegek, de a templomok egy percre sem ürülnek ki s nagypénteken áhitatos imádság mellett nézik az égbeszálló tömjént.

A sinrakó, a köszénfejtő, exequáló és eloquáló cilinderez kisebbség az ő lombik-filozófiájával aggódik a lombikban háborgó elemek harcán, az egyház a karcsu templomok frontjáról isteni fenséges nyugalommal hirdeti a nagy emberiségnek: Ego sum via, veritas et vita.

S ha a harangok Rómába zárandokolnak is, a pusztá kereplés hangjára is térdre borul a sokaság.

Semper.

Husvét.

*Derekáról a karomat
Öve helyett leoldozza
S kér, kísértés helyett inkább
Kisérjem el a templomba.*

*Imádkozni fog ott értem
A Megváltó sirja mellett,
Aki mindent megbocsátott,
De leginkább a szerelmet.*

*Czifra fülke színes árnyán
Alszik mivel sem törődve
Ama hegyi beszéd című
Szép költemény szent költője.*

*Mélyen alszik meg se látva,
Mennyi szép nő nézi melán
Véres sebét sápadt mellén,
Fehér leplet hús-ágyékán.*

*Bús örökmécs komor fényt ver
Bakacsinra, gyásztalár-ra,
Könnyben ég a legszebb asszony
Gyújtó-bujtó szemepárja.*

*Nem tud, nem bir imádkozni,
Gonosz bűbáj esztét vette...
Valahány mécs: egy-egy ördög —
Tüzes nyelvét öltögetve...*

*Ah, asszonyom, hadd az istent!
Jer föl, jer föl kis szobádba.
Büntől meg nem véd az isten,
De a vétket megbocsátja...*

Telekes Béla.

Légy jó: gyöngének fognak mondani. Légy erős: gonosz vagy.

*

Csodálatosnak mondjuk, ha két ember hasonlít egymásra. Pedig az a csodálatos, hogy annyi ember között oly kevesen hasonlítanak egymásra.

*

Ha egy leány, aki neked esküdött szerelmet, a más felesége lett, vigasztalódjál azzal, hogy nem lett a tied.

*

Az igazság nem mindig hatalmas áradat, mely szétveti a hegyet, hanem kerülő utakon is jár.

*

Munka megédesíti az életet. De a komotizálástól sem keseredik az meg.

*

Forgandó a szerencse kereke.

Egy asszony és egy jatagán.

Irta: ABONYI ÁRPÁD.

A keskeny vágásokban már kinyíltak a primulák s a fákon rendre felfakadtak a gyantás rügyek. Sebesen közeledett a tavasz; a föld estéli kigőzölgése finom párázattá sűrűsödött össze a Paoli irányában huzódó erdőség szélén. A régi országuton, mely Novibazártól Paoli felé vezet, s ahol hajdanta a római legiók császári sasán is gyakorta megcsillant a napfény, április végefelé két katonatiszt poroszkált az esti félhomályban. Egy vállas, jóképű huszárkapitány és a novibazári regiment ezred-orvosa, doktor Joannovics. Kicsit nehezen ülte lovát az öreg orvos, — lába minduntalan kicsuszott a kengyelből, de nem szólt egy szót sem. Némelykor megigazitotta orrán a szemüveget, szórakozott, egykedvű tekintettel nézett körül a sziklás vidéken, melyet lassanként czinóbersárgára festett a paoli hegyek ködös gerincze mögé lehunyó napfény s vastag füstöket eregetve szivarjából, hallgatott makacs kedvetlenséggel azután is.

Egy óra óta lovagoltak már Novibazártól kezdve eddig, a kapitány kegyetlenül unta magát. Nagyokat ásítva emelkedett föl a nyeregben s hol a térdén, hol a nyeregkápából kiálló, vert agyu török pisztolyok agyán dobolt. Az órájának se igen hagyott békét. Minden öt perczen kirántotta, meg visszadugta, most ennyi, majd annyi, nagyszerű! hogy fut az idő... mint egy lajhár...

— Mit gondol, kedves doktor, — dunyogta unatkozva — nem volna okosabb, ha visszafordítanók a lovak fejét? Azt hiszem, fölösleges, hogy Paoliba érjünk. Ön körülbelül már becsületesen kifárasztotta magát, s ez egyelőre elég. Mondott valamit?

— Nem.

— Pedig mondhatna...

— Nem hívtam önt.

— Lánczhordtát, tudom, hogy nem — felelte hangosabban a kapitány — de csak nem ereszthetem egyedül ezen a figurás dögön? Nézze kérem, ön azért ül naponként erre a bestiára, hogy soványodjék, nem volna egyszerűbb, ha Novibazárban maradna, van ott lovaglásra való hely elég. Ha a nyugati mecsettől a Traján sánczkövig rázatja magát, tiz stamperli pálinka se hozza helyre.

— Köszönöm, — mondotta egykedvűen a doktor — nagyon kellemesnek találom ezt az utat és ismétlem, hogy nem hívtam önt. Hazatalálok egyedül is.

A kapitány bosszankodva fintorgatta orrát.

— Nincs benne kétség, doktorkám, ön bátor ember. Megmutatta Maglajnál. Okos, ügyes, kitűnő ember, megmutatta azon a golyón, mely az én czombomban fogadott lakást. Az is igaz, hogy hónapok óta nem történik semmi. Alhatunk reggeltől-estig ebben a gyönyörűséges csendben, üssön belé az istennyila... néha azt hiszem, hogy penész nő hátamon, dudva szakállamban... Bizonyosan azonban semmit sem lehet tudni. A faluk csendesek: kiáltás nem hangzik az utcán, lármának nyoma sincs, csak a tehén bőg, meg a kutya ugat, a hegyeken nem lobban jeladó tűz, mint régen, de ki a szösz láthat el holnapig? Mit tudja azt a kopasz General-Staab, hogy forr-e valami a boglyaforma házak belsejében, ólom például, amiből golyót önt ki az agyagforma, vagy alusznak azok is, mint mi, jatagánjaikat dohányvágásnál egyébre nem használván. Soh' se állok én kötélnek a hegyek között bujkáló legények hadi jókedvéért, bár bomlanának már le ide is egy cseppet, hadd ráznám ki magamból ezt a nagy nyugalmat... Tegyük föl tehát, hogy akad még odafenn néhány ép legény, akiknek se puska-csővükbe nem fagyott az ólom, se karjaik izma nem

lágylt szét, s tegyük föl, hogy ezek a legények hirtelen önre találnak csapni. Emlékezik arra az átkozott maglaji utra? Szép, fényes huszárajaink vérét itta ott be ez a ronda földség, miért ne kíváncsoznék az ön vére után is, doktor? Mit tenne, lássuk? Megfenyegetné őket a szivarszipkájával, vagy kihuzná fogaikat?

Az orvos vállat vont.

— Öt percz múlva hat óra, — dörögte félrenézve.

— Helyes! Holnap reggel esni fog... harapta be ajkát a kapitány, s akkorát csapott kesztyűs kezével lova nyakára, hogy csattant.

Lassanként esteledett. Az árnyék megnőtt a völgyben. Vörhenyes hegyoldalakra simuló sziklák kupján sárga fénye csillogott a bucsuzó napnak. Valahonnan pásztor-sip monoton melódiáját ringatta szárnyán a szél s heves kutyaugatás hangzott a hegyi karámok felől. Negyedóra múlva elérték a Paoliba vezető utfordulót. A kapitány kitarzott a doktor mellett. Nem hagyhatja magára, baja találna esni valamiképpen s akkor valamennyien rázudulnának a garnizóban: miért engedte, hogy kíséret nélkül lovagoljon ki az öreg ur, a kinek ügyessége nélkül nem egyen várnák most a nyirkos maglaji földben az arkangyal itéletnapit trombitáját, szépen, fehérén, megmeredve, mint a többiek... Az utfordulónál két emberi alak vont a magára figyelmét, két szálas hegyilegény, egyik feketébb, indulatosabb és kötekedőbb, mint a másik. Kemény csetepatéban lehettek, a vállasabb dühösen vágta puskája agyát a földhöz s olyan mozdulatot tett, mintha nyomban torkon akarta volna ragadni társát, ki karját markolva tartotta vissza.

A kapitány egy pillanatig nézte a huzavonát, azután gyors galoppban lovagolt eléjük és harsányan rájuk kiáltott:

— Mi történik itt, urfiak?

Másfél esztendő alatt, mióta lekerült Vásárhelyről, jócskán beletanult ebbe a keverék nyelvbe, mely úgy hangzott ajakán, mintha csupa apró kavicsokkal lett volna megtömve szája. A fekete legények eleresztették egymást s egyszerre megkeményedett arcukon minden vonás. Dühnek, szenvedélynek, vérnek semmi nyoma, eltűnt sebesen minden. Ne tudjon, ne lásson semmit az idegen. Mozdulataik lomhasága, szemeik álmos, nedves fénye, arcuknak semmit mondó kifejezése vezesse félre. Ugy álltak ott megereszkedett testtel a kapitány lova előtt, mint két fából kiformált czölöp. Még a szempillájuk se rebkent. Ilyenek voltak azok a legények is, kiket hiába véreztek össze puskaesszéjével a zöld parolis »Prinz v. Bayern« bakák, hogy kivegyék belőlük Hadsí Loja buvóhelyének titkát. Ordítottak, mint a sakálok, de nem vallottak.

— Hogy hívnak, urfi? — szólt rá a vállasabbra a kapitány s visszafordult a nyeregben: »Nézzé doktorkám, micsoda pompás két legény s mily tökéletesek a tettetésben. Nincs hornista az egész divízióban külön mestere a hazugságnak, mint ezek a fekete urfiak ketten.«

— Nevem Sztevan, — dörögte nyugodtan az ember s lenézett maga elé a földre. Mi köződ hozzá...

— Mi közöm? fortyant föl a huszár s vörös lett, mint a paprika. »Mi közöm?« ismételte sziszegve s előre hajolt.

Az orvos megérintette a vállát és így szólt:

— Ne feledje, hogy az egész szandzsák békés terület. Szigorú parancs védi a lakosságot minden inzultus ellen, oktalanság volna, ha haditörvényszék elé kerülne két ilyen paraszt miatt.

— Köszönöm, igaza van, felelte csillapodva a tiszt, nem bántom őket, egy kis »békés« mulatságnak azonban épp oly szükségét érzem, mint ön az Estrella szivarnak, vagy a kórházi szagnak. Hej izé... Sztevan, szólt le a nyeregből az emberre, miért verekedtél ezzel a kölyökkel?

— Nem az és nem is verekedtünk.

— Testvéred?

— Nem testvérem, — mondá száraz hangon a legény és társához fordult. »Gyerünk innen«... dörögte halkan. A kapitány tovább firtatta.

— Bajod van?

— Nincs.

— Sárga a pofád, mint a bagolyé. Ha beteg vagy, fiam, mondd el szaporán nyavalyádat itt a doktor urnak, kiveszi belőled ingyen.

A doktor szóra fölneszelt a másik s gyors mozdulattal fordult az öreg urhoz.

— Nevem Bog; rokona vagyok Sztevannek s éppen egy orvos miatt voltunk az imént szóban. Ha orvos vagy uram, akkor jó ember vagy... Alláh áldása fejedre, jőjj és segíts nekem, hogy megszabaduljon a haláltól az asszony. A vállas, bronzszínű Sztevanról e pillanatban szintén levezett a magára parancsolt keleti nyugalom; vonaglott, égett rajta is, benne is minden ideg, szinte belefakult abba a néhány szóba, amit a düh tompa remegésével társának fülébe sugott: »Ne keverd magad dögomba Bog, mert megbánod«...

— Félek én tőled? kérdezte daczos büszkeséggel a legény s puskája agyára csapott. Akár haragszol, akár nem, aljasság amit teszel és én nem fogom tűrni.

— Hallgass! kiáltotta vad fenyegetéssel az ember, de visszavágott szeme közé társa szeméből egy kevély fullánk.

— Mondtam, hogy nem félek tőled.

— Bogomil!

— Próbáld meg csak...

— Vissza! parancsolta a kapitány, s majdnem legázolta lovával az embert. Beszélj te fiam, miféle asszonyról van szó?

— Szteván asszonyáról, uram, ki otthon fekszik.

— Beteg?

— Haldoklik...

— Bolondot mondasz, urfi! riadt rá bosszusan a tiszt s az öreg orvoshoz fordult: »Hallott efféle komédiát, kedves doktor, ennek a veszett embernek haldoklik otthon a felesége s ő ahelyett, hogy mellette lenne, itt ólálkodik az országuton.

Az orvos érdeklődve, kíváncsian hajolt előre a nyeregben.

— Kérdezze meg tőle, hogy miért?

— Hallod-e Sztevan, miért nem vagy az asszonyod mellett?

— Ne bajlódj te velem, uram... dunnyogta félre nézve az ember és szeme megvillámlott. Azután megfogta társának karját: gyerünk innét...

Az ellökte a karjára nehezedő kezét, s a kapitány elé került.

— Sztevan utálja az asszonyt és azt akarja, hogy elpusztuljon.

— Miért?

— Hibát tett... azt hiszem...

— Megcsalta?

— Meg.

— Ahá! intett érdeklődve a huszár, s bővebb részletek után kezdte vallatni a legényt. Ide kell figyelni, kedves doktor, olyan furcsa színjáték bomlik itt ki mindjárt a gubójából, mint a parancsolat. Csupa szerencse, hogy Paoli felé lovagoltunk, legalább lesz miről mesélni otthon a menage alatt, csak jól meg kell jegyezni mindent. A bizalmasabb természetű Bog azonban keveset beszélt. Sürgette az orvost, hogy kísérje el Sztevan házához és mentse meg, ha lehet, azt a szegény teremest, bizony megáldja érte jószágos kezével Alláh. Szép, piros-szájú, nyulánk testű asszony volt, míg az ifjúság rózsás

melegsége égett gömbölyű arczán; hónál fehérebb, nyomorult, beteg teremtes most, mióta leverte lábáról a baj és halálra ítélte Sztevan, keményebb és kérlelhetlenebb szívvvel a kőnél. A hitves hiába rimánkodott kegyelemért, Sztevan nem bántotta, de nem is irgalmazott. Megfagyott szívvvel, nyugodtan nézte, mint roskad össze napról-napra jobban, mint szárad a teste s haldoklik szép, sötét szemében az életnek lángja, nem ment se igazhivő, se idegen tudós emberhez, hogy a nyomorult asszony számára segédelmet kérjen. Nem tőle kapta a betegséget, nem fogja ő tőle kapni az orvosságot sem. Fogat fogért... rendén van: béke velünk.

Az öreg ezredorvos megmagyaráztatta magának a beszédet s szintén elhagyta a békétűrés.

— Himmelszakrment az ilyen marhába! fakadt ki durván, — minden efféle gyalázatos betyárt rögtön agyon kellene lőni.

— Ne feledje doktorkám, hogy az egész szandzsák békés terület, — figyelmeztette gúnyval a huszár, s kedvtelven legeltette szemeit az öreg ur kipirult vonásain. Becsületes, derék, nemeslelkű ember; szívesen összevagdaltatná magát érte az egész novibazári huszár svadrón.

— Beszélj csak fiam, biztatta tovább a legényt, megutálta Sztevan az asszonyt, azt monddod...

— Meg.

— Miért?

— Mert elment tőle máshoz.

— Ugy-e? Hát aztán miért fogadta vissza?

— Azt csak ő tudja, uram.

— Miért fogadtad vissza házába az asszonyt, Sztevan?

Az ember összefonta vastag karjait a mellén, s úgy nézett hideg göggel a tiszt szeme közé.

— Nem értesz minket, minek mondjam, dörögte öblös hangon, s megrázta elutasító mozdulattal a fejét. Mások vagyunk, s ti mások vagytok. Ami nekem fáj, te nem érezed, mi téged megöl, én nem érzem. Húsom, vesém idegen néked, s te nékem idegen vagy. Feleségemet megrontotta a gonosz ígézet, elhagyta titokban a házamat és Petrónak, az én ellenségemnek házába ment. Tudd meg hát, ha kíváncsi vagy, mint egy asszony.

A kapitány kirántotta csizmaszára mellől a lovaglópálczát.

— Rézangyalát a fejednek! Mindjárt...

— Kapitány! Ne feledje, hogy az egész szandzsák békés terület, figyelmeztette újra visszaesve előbbi nyugalomába a doktor. Be jó, ha mindig akad okos szomszéd, aki leöntse egy rocska vízzel a tüzet, mielőtt belenyalhatna a háztetőbe. Meg volt a hatása, a huszár belátta, hogy fellobbanása semmit sem ér. Sérthet egy ilyen... hogy is hívják?

— Hallom, Sztevan, a szavadat, de nem értelek, szólt le a bosnyákra, asszonyod egy másik férfi házába szökött, értem, hogy ezért megutáltad...

— Nem ezért, felelte tagadó intéssel az ember. Feleségem azonban magával vitte jatagánomat is és Petrónak adta. Kék aczél jatagánomat, uram... sziszegte fogcsikorgatva, házamnak kincsét, legérbőbb örökségemet apám után, ki harmincz évig viselte derekán becsülettel... Mire négyszer fordult a hold, Petro kidobta házából az asszonyt, ráunt, elkergette, tőle kapta a betegséget is... jatagánomat, apámnak fegyverét azonban nem adta vissza. Az asszony visszajött hozzám és megesküdött, hogy vissza lopja. Magam vettem volna el Petrótól, de nem bírok vele. Gazdagabb, erősebb mint én, szolgálai vannak, őrzik, megölnének, ha házának küszöbét át merném lépni. Visszafogadtam hitvesemet, hogy lopja vissza a szent jatagánt, de leverte lábáról a betegség. Petro rontotta meg, verte is, azt gondolom, csupa daganat volt némely helyen a

Dal a vánkosról.

*Napsugáros délelőtt van,
Házad előtt ballagok.
Rám mosolyg az emeletről
Gyöngyvirágos ablakod.
Gyöngyvirág közt gyöngyvirágnál
Illatosabb hó-selyem,
Fehér vánkos, puha vánkos
Kaczérkodik énvelem.*

*Budapesten sok az ablak,
Gyöngyvirágos szinte sok,
Itt is, ott is ki-kirakva
Délelőtt a vánkosok.
De olyan, mint ez a vánkos
Nincs sehol több, annyi szent,
Hisz a legszebb szöke kis lány
Tegnap éjjel rajt' pihent.*

*Szívemen oly titkos, édes
Gyönyörűség suhan át,
Érzem is a szöke hajnak
Mámorító illatát.
S ha azóta untalan a
Sáros utcát taposom,
Te vagy oka selymes-habos,
Puha, fehér vánkosom.*

*Látja más is ezt a vánkost,
Más is tudja, hogy mi az?
Ez a vánkos a poézis,
Ez a vánkos a tavasz.
Ez a vánkos sok bolondos,
Furcsa dolgot súg nekiünk,
Ha azé a szöke lányé,
Akit éppen szeretiünk.*

Heltai Jenő.

Parainesis.

Irta: KABOS EDE.

Mikor a szél másodszor is megütötte, Tamássy György egy napig mozdulatlanul feküdt, aztán megszólalt:

— Ugy látom, atyuskám, nem tréfálsz és komolyan el akarsz pusztítani. Legyen meg a te akaratod. Hanem azt a kis időt, amivel még megajándékoztál, bölcsen akarom felhasználni és szolgállok néhány jó tanácssal. Sok szépet íranak a bölcsek és gyakran a nem éppen bölcsek is — írta valamikor öcscsének az én félszemű kollégám és telerakta hosszú levelét bölcseséggel, hogy megmutassa, miképpen ő a bölcsek közül való. Én azonban a nem éppen bölcsek közé tartozom, mert hiszen én téged akartalak oktatni, édes atyuskám, aki ott trónolsz a szürke felhők fölött. De neked hatalmad vagy, hogy megakaszsd az én bolond bölcseségem forrását, mihelyest kellemetlennek találod. Én majd beszélek, fecsegek és ha megúnod: a te tizenkilencszáz esztendőös kakasod megint harmadikat kukorékol és engem elvisz az ördög. Legyen őmagassága irgalmas az én lelkemnek!

— Ugy olvastam a bibliában, hogy kezdetben teremtett az eget és a földet. Kár volt, atyuskám, itt meg nem állanod. Az ég és a föld nagyon jámbor állatok és sohasem kompromittáltak téged, de amit utánuk teremtettél, nem vált nagyobb dicsőségedre. Az ég és a föld egyetlen és tökéletes, de számosával van és nevetéses: a virág, amely elhervad, az oroszán, amely elég számár, hogy embertől is megfoghatja magát és az ember, amely tele van az utolsó szülött minden testi és lelki gyöngeségével. Az ég és a föld az idők végeig hirdette volna a te dicsőséged: a virág, az állat, az ember benned is megrendíthették a magadban való hitet. S az idők során éppen csak ezek a tökéletlen teremtetéid sokasodtak meg, ellenben az ég és a föld egy maradt és változatlan. Így nőttek a fejedre hibáid és váltak unottá érényeid. Ugy jártál, atyuskám, mint a nagyon szép asszony, akinek fiatal maradt a lelke, de hajh megránczosodott az arcza s a lelkéért ugyan nem bomlott már utána más, csak a pap. Nem hihetem, hogy nem látnád azt a nagy változást, ami a világon megesett. Hajdanta, amíg csal-ketteskén-hármascán voltatok, el tudtál igazítani minden bajt egy szavaddal. Csak oda szóltál: Ne henczegj Ádám! — vagy: Ne darálj Éva! Egy szavad sujtott, egy pillantásod javított. Akkor igazán hatalom voltál, atyuska. Ma bujdokolsz, nem mersz mutatkozni és tenger cselédséget állítasz sorba, hogy valamiképpen ébren tartsák emlékedet. Ugy küldözgeted szünös-szüntelen az ördögöt, a betegséget, a csapást, a halált, hogy hirt vigyenek a te akaratodról, de a szavad nem hallja már senki sem. Maholnap pedig erejét veszti ez a cselédség is. Az ördög-től az ördög se fél, a betegségből megél az orvos, a csapást felfogja a jótékonyosság s nem marad hűséges cseléd, csak a halál. S aki igazi demokrata, igazi kegyes szülő sosem is akartál lenni, leszel nemsokára a nagy Félelmes, a nagy Szeszélyes. És leszel hasonlatos az egyszeri emberhez, akinek nagyon elszaporodtak a fiai és utóljára már nem tudta őket az egyszerű szavával kormányozni, hanem mindig készen tartotta az íjját s ha ki rakoncátlanzkodott — akár gonoszszágból, akár csak jó kedvből — egyszerűen lelőtte. Te sem ismersz, csak halálos fenytést és sokat lövöldözöl, atyuskám, gonoszokra és jókedvűekre egyaránt. De az egyszeri embert a fiai utóljára egy ablaktalan toronyba zárták, hogy kedvük szerint rakoncátlankodhassanak s a példa még él...

Ne lövöldözzél olyan sokat, atyuskám?

— Ugy elgondolkozom sokszor, hogy miben hibáztad el a dolgod, kedves öregem. Bolond volnék, mint egy muzsikus, ha olyan hibáid firtatnám, amiken már nem változtathatsz te sem. Hiszen én tanácsokkal szeretnék szolgálni. De mindig és mindig eszemben jár, hogy egy kissé gögös voltál atyuskám. Nagyon keveset érintkeztél személyesen a te gyermekeiddel. Hozzászoktattál bennünket, hogy királynak tekintsünk, akinek tetteihez kritika nem fér, s aki alkalomadtán jó is, szigorú is, zsarnok is, de mindig csak mások útján. Akár csak a földi királyoknak, felelős kormányaid voltak neked is, akik a te nevedben tettek igazságot és a te nevedben estek igaztalan-ságba. És nem törődöttél vele, ha a kormányodat szidták, ha meg is buktatták, ha Mózeszt Jézus, Jézust Mohamed váltotta is fel: csak a te trónusod maradjon erős és hatalmas. S ha egy pár földönfutó isten kedvéért próbáltak is egyszer-másszor lázadást vagy forradalmat: trónusod nem is ingott meg sohasem. Pedig gyarlandók voltak minisztereid, akár csak földi kollégáik, és nagyon különös törvényeket hoztak a te szent nevedben. Különös törvényeket, amelyeknek száz ablakán száz bolondság kandikált ki. Szinte úgy tetszett, hogy minden törvénnyel csak ingerelni akarják az embereket. Tüntettek a kegyetlenséggel és az érthetlenséggel. S az emberek kérdez-

getni kezdték, hogy vajjon miért is csodálkozik úgy az atyuska, ha gyermekeinek bűneivel megtelik Sodoma és Gomora, míg erényei egy nyomorult bárkát sem tudnak megtölteni? Hiszen előre kellett volna tudnia, ha mindentudó. És miért büntet hatod és heted iziglen, holott a bűnösön felül a bünt is ő maga teremtette? Vég nélkül kérdezősködtek a száz ablakos törvények miatt, amelyeket gyarlandó miniszterek hoztak. Bizony, kedves atyuskám, ha kormányaid felelősek, eddig csak egy jóra való, okos kormányod volt: az, amelyik a tiz parancsolatot véste kemény kőbe és még keményebb elmékbe. A többi sok bolondot cselekedett éjjel és nappal, szárazon és vizen, mindenkor és mindenhol a te szent nevedben. Avagy nem bolondság-e, hogy futvást megemlékezzem róla, mikor azt hirdetik, hogy a saját képedre teremtettél bennünket? Ha még Zeuszról hirdettek volna ilyent, aki egyszer isten volt, másszor meg ökö! De rólad, atyuskám, aki egy kicsit talán megöregedettél, egy kicsit talán meg is rokkantál, de magad vagy mindig a jóság és a bölcsesség!

Csapd el a kormányaidat, atyuskám!

— Meglehet, hogy káromlás, amit mondtam és te most is fiatal vagy és erős, mint egykoron, amikor Bárák és Débora azt énekelték rólad, hogy orczád előtt elolvadának a hegyek és az egek is csepegnek vala. Meglehet, hogy most is meg vannak a te hét angyalaid és haragodnak hét pohára is meg vagy. Az első pohár, amelyből gonosz betegség árad, a második, amely vérré változtatja a tenger vizét, a harmadik, amelytől hévséggel gyötri a nap az embereket, a negyedik, amely sötétségbe borítja a világot, hogy a gonoszok az ő nyelvüket rágiák a bánat miatt, az ötödik, a hatodik és a hetedik pohár. Valamennyi. De akkor, atyuskám, mire vársz még? Tele van a föld gonoszokkal, akik nem hisznek tebenned, tele a tenger könyvekkel, amelyeket folyók gyűjtenek oda, és te nézed a hitetleneket és a könyveket, de nem küldöd ellenük hét angyalaidat haragodnak hét poharával. Pedig az idők nagyon megváltoztak és bennük az ember is. Nem jóságra veszi a te hosszú béketűrése, hanem gyöngeségre és nem büntetésre a te csapásod, hanem szélségre, mert olyankor büntetsz, amikor már nem érezzük többé a bűn gyönyörét. Ime én magam sem zúgolodom, mert szeretlek téged, atyuskám. Pedig most szólatod meg a te öreg kakasodat, amikor már alig hallom azokat az édes leányhangokat és nem csap felém annak a szőke hajnak az illata, amelyek miatt bűnbe estem ellened. Ó atyuskám, milyen szívesen estem bűnbe! Mámoros voltam a leányhangoktól, egy fehér baba sikoltása még most is csiklandozza a szívemet, ha még mozgatni tudnám ezt a nyomorék fejemet, nyomban megfordulnék, mert úgy rémlik, hogy most is suttog mellettem valaki, a legszebb, a legédesebb. Azt hiszem, hogy csókolódnak a levegőben és most is, most is elepedek a vágytól. Nem maradt meg bennem, csak egy halovány emlék, egy vörösvörös vágy; későn büntetsz, atyuskám. Amikor egy rózsaszínű szalag több a szívárványnál, amely read akar emlékeztetni, amikor egy galambszürke blúz jobban elkábit, mint a természet, amelybe te öltözködsz, amikor egy bolondos, édes, suttogó hang jobban a szívünkbe lopódzik, mint a mennydörgés, amely a te figyelmeztetésed: akkor kellene utnak indítanod hét angyalodat haragodnak hét poharával, hogy verjenek, égessenek és zúzzanak. És megroskadva, a mámorból rettenetes valóságra riadva, fehérén és verejtékezve ismernénk read, a te hatalmas kezre. De a te béketűrése hosszú, angyalaid fáradt szárnyuak, haragod hét pohara üres és amikor azt hiszed, hogy büntetsz, voltaképpen még félni sem tudunk tőled, mert a halálos harang zúgásán át egy édes dal torzóját halljuk és cseléded csontkezeinek érintését elfe-

lejtjük a kedves, a mámoros, a csodálatos emlékektől. Ime, én már mozdulatlanul fekszem, az ágy, amelyben pihenek, nem merevebb nálam: s a levegőben csak csókok csattogását, fiatal leánykaczagást hallok. Nem büntetsz — gyönyörűségbe temetsz.

Fiatalabb angyalokat, atyuskám és töltsd meg haragodnak hét poharát!

— Néha azt hiszem, hogy legjobb volna, ha megfürödnél az élet vizében, atyuskám. Egykoron milyen fiatalos bátorság volt benned! Tűzzel és vízzel el merted pusztítani alkotásodat, mert bíztál magadban, hogy újból és sokkal jobban meg tudod csinálni. Az alkotás másodszor és harmadszor sem sikerült tökéletesen, de milyen nagy volt a te dicsőség, aki egy világ romba döntésétől sem riadtál vissza, hogy új és jobb világot teremts! Sohasem voltál nagyobb és félelmesebb, sohasem tisztelte és rettegetek jobban, mint második és harmadik kísérleted után. Nem alkotásod, de akaratod nagysága szerint jutalmaztak és ez a legnagyobb mérték, amelyre ember képes. Bátorságod, ifjúságod, erőd vagy akaratod lett-e hiányos, hogy immár ezer és ezer esztendő óta félsz az újabb kísérlettől és elégszel meg a kinos foldozással? És ha erőd megcsappant, hogy elülről kezd a nagy munkát, mért tetted, hogy az ember melletted egyre fiatalodjék és a maga nagyobb munkabírázásában kiméletlen bírása legyen a te gyöngülésednek? Ó, atyuskám ez az út lejtős és lefelé vezet — mint a magyar publicisták mondanák; ez a vég kezdete — mint a magyar tárczairók mondanák. Ha azt akarod, hogy ez a megromlott, megokosodott és botrányosan józan világ még egyszer higgyen benned és megtanulja, hogy most is te vagy a Teremtő, aki kivezeted a te népedet a szolgaság földjéről: nagy dologra kell magadat elszánnod. Tűzbe felét, újra felét és vár az olimpusi kar — ez nem neked való tanács. Tűzre, vízre az egészszel, olvasd szét a földet, föld darabokra az eget és szakítsd izekre az embereket és állatokat és ha megújult a kaosz: teremts, alkoss, atyuskám! Égzen és rettentő harsogás közben, a reszkető mindenségben egymagad szilárdan: fogj munkába öregem! És ha együtt lesznek: a megifjodott világ, a megifjodott ember és a megifjodott isten, akkor megújodik az a babonás tisztelet is, amely hozzád tapadt egykoron, a láthatatlanhoz.

Rázd meg magad, atyuskám!

— És talán már unod is az én fecsegésem és tizenkilencszáz esztendő kakasod is türelmetlenkedik már. Az utolsó pillanatok szelid megadása borul rám. Milyen bolond tanácsokkal ostromoltalak én téged, atyuskám! Pedig ime világosabban látok és eszembe jut, hogy te teremtetted a világot és a kritikásaidat is. Mint a néhai királyok a sok hízog, hallgatag, vagy paraszt alattvaló mellé választottak egy udvari bolondot is, aki sok bohóság mellett igazat is mondjon, de mindig kacagtasson; azonképpen adtál te az embernek jogot, hogy a világot élvezze és bírálhassa is. De ha élvez, vagy ha bírál: neked atyuskám, az csak mulatság és neved a kis udvari bolondok őszinte bolondságát és bolond őszinteségét.

Ne vess, ne vess, atyuskám! És ha úgy gondolsz, hát ints a kakasodnak. Készen várom a harmadik kakaszót...

Nem kell az embernek Indiába mennie, hogy hozzátartozóitól elidegenedjék

Sudermann.

*

A dicsőség utja romokon át vezet.

Seneca.

Régi tavasz.

Szép tavaszi holdas estén

Elmélázva ballagok;

Kíváncsian leskelődnek

Az ábrándos csillagok.

Népes lesz az asfalt-járda,

Mert amerre elmegyek:

Sutlogó urak vezetnek

Érzelmes, szép hölgyeket.

Édes illat bódítóan

Tölts be a levegőt:

Én is jártam ábrándozva

Holdas estén ezelőtt.

De a hold most nem oly fényes,

Hüvösebb az alkonyat,

Bizonysággal hívhatom a

Tisztes gardedámokat.

Szabó Sándor.

Krónika II.

Az elégedett Sprengl.

— április 11.

Ismerik önök a szegény ember ingéről szóló mesét?! Ha igen, akkor önök többet tudnak, mint én, mert én csak a felét ismerem ennek a mesének. A gróf nagyon beteg volt; tudós tanárok ülték körül az ágyat, következőképpen le kellett mondani minden reménységről. Egyszerre, mikor már meghúzták a lélekharangot, valahonnan egy kuruzsló került elő, aki vállalkozott rá, hogy a haldoklót meggyógyítja. A tanárok protestáltak, s a tudomány nevében kijelentették, hogy a kontár kísérletet nem engedhetik meg; a beteg haljon meg secundum regulas artis, de hogy diploma és szabályszerű utlevél nélkül találjon a másvilágra utazni, abba nem egyezhettek belé. A beteg azonban makacszkodott; hiába fülelték le, csökönyösen hörögte, hogy inkább óhajt törvénytelenül meggyógyulni, mint törvényesen meghalni, s oly kétségbeesetten verekedett a szemét lefogni készülő tudós tanárokkal, hogy ezek sértődötten távoztak el s egy orvosi szaklapban ünnepélyesen tiltakoztak a haldokló viselete ellen. Ez a diszkreditáló nyilatkozat láthatólag jót tett a betegnek; mindamellet a kuruzsló kötötte az ebet a karóhoz, hogy a gróf csak akkor gyógyulhat meg, ha egy éjszaka a szegény ember ingében fog háltni. Ama bizonyos ember ingében, akinek nincs egyebe ennél az ingnél, s akit mindazáltal elégedetté tesz egyetlen vagyona. Nosza, volt dolga a kengyelfutóknak s a lóvasúti szabadjegyeikre büszkén hivatkozó detektíveknek; úgy keresték a szegény embert, mintha bombát deponált volna koszorú helyett egy szobor lábaihoz. S ha a detektívek el is maradoztak a jobb borokkal büszkélkedő üdülő-helyeken,

a kengyelfutók ráakadtak a szegény emberre. A szegény ember éppen Kneipp-kurát használt a mezőn, s oly vigan ugrándozott mind az egy ingében, akár egy kis bolond kanári madár. A kengyelfutók torkon ragadták őt, s ily szókkal édesgették: »Szegény ember, add el nekünk az inged egy zsák aranyért!« Az elégedett ember elkezdett kapálózni, segítségért kiabált, végül megadta magát, s azt kérdezte, hogy: »Hol az a zsák arany?!«

Idáig tudom a mesét. Meggyógyult-e a beteg gróf a bűvös ingtől? Sejtelmem sincs róla. Nem járt-e a szegény ember úgy, mint János, a vidám szappanos legény, aki eladta a jussát, hogy énekeljen? Nem emlékszem. Ugy folytatódik-e a történet, hogy a szegény ember visszaadja a kincset, s reklamálja az ingét? Nem tudom. De ne tessék rossz néven venni értesültségemnek a hézagosságát: mert ennek a mesebeli szegény embernek már ősidők óta nyoma veszett. Nem látta őt azóta senki, régen nem volt róla se szó, se tartomány, utoljára már azt hittük, hogy soha nem is létezett, és bizonyára igen visszavonultan kellett élnie, mert csak a héten állította elő Máltás Hugó rendőrkapitány.

Ennek az előállításnak az előzményeiről már hiteles értesüléseink vannak. Emberünk tüntetett. Nem egyedül tüntetett, hanem többed magával. Megjelent a kigyó-utczában Takács Zoltán dr. lakása előtt, s elvtársaival egyetértően, kissé zajos kifejezést adott ama vélekedésének, hogy Szeless Adorján kutatását tapintatlannak, s Takács Zoltán dr. zaklatását helytelennek találja. Ezért aztán bevitték őket a kapitányságra, ahol emberünkről kiderült, hogy Sprenglnek hívják, s hogy foglalkozására nézve: alkalmazás nélkül szükkölködő bolti szolga.

Egyben kiderült az is, hogy Sprenglt nem a politikai viszonyokkal való elégedetlenség üzte a tüntetés helyére. Sprengl a politikai viszonyokkal tökéletesen meg van elégedve. Kiderült továbbá, hogy nem óhajtott pálczát törni közhatóságaink felett sem; Sprengl közhatóságainkkal is meg van elégedve. Sprenglt csak a kíváncsiság tette zendülővé.

A rendőrség azonban mindezt nem méltányolta, és Sprenglt a többiekkel egyetemben elítélte tíz forint pénzbüntetésre. A többiek feljebbtek, Sprengl meg volt elégedve. Ez az apostoli szelidség kissé gyanusnak találódott, és az ítélet a gyöngébbek kedvéért azzal a szerény célzással végződött, hogy a tíz forint pénzbüntetés behajthatatlanság esetén, egy napi elzárásra változtatható át. De Sprengl, akinek most volt először alkalma egy nap alatt tíz forintot szerezni, jó szívvvel fogadta ezt a kedvezményt is. Ő mindenképen meg volt elégedve.

És jelentkezett, hogy ő tüstént megkezdené a rá mért fogságot, csak azt a kegyet kéri, hogy este, amikor a büntetése letelik, ne kellessen kijönnie a tömlőczből, hanem legyen szabad ott töltenie az éjszakát is. Mivel tudniillik véletlenül nem rendelkezett lakással, a kihágási ügy ily módon való elintézésével fölöttébb meg lett volna elégedve. Figyelmeztették, hogy a rendőrség nem adhat szállást, csak illő jogczim alapján és Sprengl ezzel a felvilágosítással is meg volt elégedve.

Ezek után bizonyos, hogy Sprengl ma az egyetlen elégedett ember egész Magyarországon.

Lappangó és nyilvánvaló elégedetlenségek fájdalmas kelései teszik beteggé e szegény ország testét. A főrendiház nincs megelégedve a kormányfővel, a kormány nincs az ellenzékkel, az agráriusok a merkantilistákkal, a rendőrség az újságírókkal, a főpapok az alsó papsággal, Gyulai Pál a tárczairókkal, a katonaság a polgársággal, a színészek a színházakkal, a közönség a színészekkel, Bécs Kossuth Ferenczcel, Kossuth Ferencz a tulajdon pártjával s a közelégedetlenség e roppant sivatagában Sprengl az egyetlen oázis, az egyetlen boldog lény, aki meg van elégedve mindennel és mindenkivel. Minden, de minden egy huron pendül, minden csupa egyformaság és banalitás ebben az országban; csak Sprengl az, aki kivételes excentrikus, bizarr és eredeti.

Azért e férfi érdekességét és jelentőségét nem csökkentik az az aprólékos körülmény, hogy az ingeit nem Párizsban mosatja. Annak a korszaknak, amelyet tapasztunk, ő a Bias-a, ama bizonyos filozófusa, aki mindenét magával hordja.

S e kitűnő emberre nézve, aki bölcs, mint Seneca és igénytelen, mint Diogenes, örökön csak ábránd fog maradni az a nem tulságosan nagy foku epikureizmus, hogy legalább egyszer életében, kényelmesen kialhassa magát a rendőrség tömlöczében! Ez a világ az igazságtalanságok igazságtalansága.

Idem.

A mire a férfi nem számít.

Irta: JEAN REIBRACH.

I.

Astrel kapitány az egész télen át fáradhatatlanul udvarolt a szép grófnőnek, akinek aranyhaja szeszélyesen hullámozott a fehér illatos vállakra s a kinek makulátlan márványhoz hasonló testén mintha valami rózsaszínű meleg fény csillogott volna. A keringők bódultsága, a cotillon vigasságai s a vacsorák fesztelenségei között a kapitány lángoló szavakkal ostromolta őt s a fogadási napokon, a mikor jó korán szokott volt jelentkezni, ott térdelt rendszerint a zárt szalon enyhe félhomályában a hölgy lábainál és elzengte azokat a szerelmi himnuszokat, melyek oly gyakran altatják el az asszonyi ellenállást. De a grófnő ellenállt, változatlan maradt a gunyolódó vidámságban, kétségbeejtve az udvarlót vére nyugodtságával, pillantásának zavartalanságával s őszinte, nyílt kacagásával. De a mai naptól, július 14-étől, sokat várt a kapitány. Hosszas esedezés után megkapta az engedélyt arra, hogy elkísérhesse a szépséges grófnőt a longchamp-i revue-re. Ezer bolondos reményt fűzött a kapitány ehhez a naphoz. Azt hitte, hogy a tömegnek lelkesedése a grófnét is hatalmába ejti, hogy az egyenruhák fénye elszédíti, a csapatok mozgása, a trombiták harsogása elkábitják s hogy ilyenformán megtörve: a hosszú védekezés után legyőzve, a visszajövetelnél karjaiba fog omlani a visszafojtott szenvedély teljes hevével.

Astrel kapitány ott ült a grófnő mellett a zsufolásig megtelt tribünön s a hajfűrtök rezzenésében, a szemek fényében, az ajkak pirosságában, a gyöngéd lélekzéstől rithmikusan emelkedő kebel mozgásában kémlelte, hogy

mit érezhet most az ő imádottnja. Térdek egy-egy forduláskor találkoztak. Néha a napernyő, mely színes foltokat varázsolt a hölgy orcáira, megérintette a kapitány könyökét, vagy pedig a legyező, mely a nyak körül a szőke fűrtöket fel- és lelengette, bódító női illatot hullámozott feléje.

Astrel kapitány a legártatlanabb arczczal kereste azokat az apró érintkezéseket a hölgygyel, melyek, ha meg volnának engedve, nem lennének annyira kéjesek s ha nem a szórakozottság leple alatt csinálódna, illemsértők is lehetnének. De mindezek akközben történtek, hogy a grófnőnek megmutatta ott lenni a napsütötte térségen a csapatokat. Amott a lovasság: kék és vörös színvegyület, melybe a szürke lovak világos foltokkal mozognak; a dragonyosok a vértések: a sisakok csillognak, a vértéken a fénysugarak villannak meg. Távolabb a tűzérés vonul fel: egyhangubb kép, csak időközönként villan meg egy-egy aczélfegyver hideg fénye. Egészen hátul, a térség végén a gyalogezredek, befejezve a felvonulást, még tovább rendezkednek. Aztán összetömörülve szürke gomolyba, összerakják a fegyvereket gulákba, melyekről visszaverődik a napsugár. És a nő fölé hajolva, a kapitány mintegy kíséri a figyelő tekintetet, azon van, hogy el ne veszítse az érintkezést a hölgy vállával, a kebel s a nyak illatával. És a grófnő, bár látszólag megragadja őt az előtte feltáruló kép szépsége, olykor finom gunyos mosolyra vonja össze szájszegleteit: de azért nem szakítja meg az érintkezést a férfival, hanem mozdulatlanul nézi a fegyvereknek távolról jövő csillogását.

II.

A tribünök már mind megteltek. Köröskörül a longchamp-i mezőn ember ember hátán tolong, a fejek mintegy elzárják a látóhatárt s a tolongó, nyüzsgő nép mint egy morajló tenger ostromolja körül hullámaival a fényes hadsereget. Egyszerre ágyuszó hallatszik.

A csapatokban egyszerre sürgés-forgás, a fegyvergülsőket megbontják s a nagy tömeg nemsokára csapatokba rendezve, elkülönítve, mozdulatlanul készen áll. A térségen minden csendes és egyszerre balról a dobosok és kürtösök megszólalnak, a zene belekezd a játékba végig az egész vonalon. Megkezdődött a szemle. A szuronyok képezte sor előtt porfelhő kavargatja fel. A spahik nyitják meg a menetet, burnuszukba burkolva, lovaikat megsarkantyuzva vágatnak előre, utánuk a színes, ragyogó tábornok élén halad a párizsi gouverneur, lassu tisztelgéssel illetve az egyes ezredek zászlóit.

Sokáig tartott ez a tarka felvonulás a lehajló zászlók előtt, a mindenütt felhangzó zene kísérete mellett a szemle terén. A nép megrészegeve a zajtól s a színek-től, tapsolt. A látvány mindinkább nagyobbodott, túlharogva a kürtök riadását.

Most, hogy a szemle véget ért, a kormányzó helyet foglalt a tribünökkel szemben, háta megett a fényes egyenruhájú kísérettel. Astrel kapitány, boldogan, hogy a grófnő a figyelmétől kipirult s hogy testén a lázas kíváncsiság átrezzent, megmutatta a külföldi attachék egyenruháit: amott az osztrák attaché fehér köpönyege, az orosz tolldiszes sisakja, az angol vörös kabátja. A spanyolok és portugálok aranydiszes andaluziai lovakon; az olaszok sisakjain zöld tolldisz lobog és a dánok, szürke egyenruhájukkal, a háttérbe szorulnak, hogy ne tartsák őket távolról németeknek.

Ezalatt a csapatok a térségen újból rendeződtek. Mindenfelől parancsszó hangzik. A trombiták megharsannak s a zene beleszól. Megkezdődött a defilé.

Elöl a gyarmatok csapatjai: az annamiták, a szenegaliaiak, az algériaiak. S e seregek láttára a tömegben

felidéződött a nagy, a hatalmas haza képe, mely még távoli, ismeretlen népek sorsát is intézi. De ez az érzés nem tarthat sokáig, mert egy újabb csapat kelti fel a figyelmet. Messziről közeledik, folytonos, automatikus gépiesen szabályos mozgással. Meg lehet már különböztetni a fehér és vörös tollbokrétaikat, a kék sávot a vörös nadrágokon. A tömegben mormolás hangzik: a saint-cyri növendékek! Már távolról felhangzik a tetszés kitörése s mindinkább nő, amint a század mereven, feszesen elvonul. Ennek a hibátlan, büszke menetnek láttára a nézők egy pillanatra megnémulnak, a torkok összeszorulnak, de aztán egyszerre kitör az éljenzés, a férfiak kalapjukkal integetnek, az asszonyok a napernyőkkel hajlonganak s a nép, a tribünök közönsége egyszerre elragadtatva a chauvinismus túlradásától lelkes tapsokban tör ki.

Astrel kapitány győzött: a grófné is hevesen tapsolt s szintén belevegyült hangjával a körülötte felharsanó éljenzésbe. A felindulás teljesen megváltoztatta. Egész testében remegett, keble a gyors, rövid lélekzettel gyorsan emelkedett s ajkai remegtek, tán erősebben mint a szerelem lázában. A kapitány, mohó vágygyal eltelve nézte őt s remegve a közeli boldogság reményében. Ugy gondolta, hogy a grófnő ezen izgalom után annyira elbágyad és akaratlan lesz, hogy nem marad több ereje az ellenállásra. Kábultan érintette a hölgyet, de az mintha érezte volna a férfi égő pillantását, visszafordult, legyezőjének egy könnyed érintésével eltolta magától a hevesvérű udvarlót s bár szeme még mindig nedves volt az iménti felindulástól, ajkaira csakhamar visszatért a régi őrjítő, gunyolódó mosolygás.

És a teste megint visszanyerte azt az istennői derült nyugalmat.

A kapitány, érezve, hogy reményeit kitalálták és kigunyolták, keserű csatkozással hajtotta le fejét.

III.

A grófnő immár nyugodtan, közönyösen nézte a többi csapatok felvonulását, visszahelyezkedett a szokásos poseba, mintha egy premiéren páholyában ülne.

Csak egy pillanatig érdekelte őt a tűzérség défiléje. Megcsodálta a lovasságot, hullámszerű mozgását, a fegyverek csillogását és csörrenését: a könnyű lovasságot, melynél a kicsiny, türelmetlenkedő lovak merész ugrásokkal bontották meg a szigorúan megszabott sort; a dragonyosokat, szabályos, széles soraikkal, aztán az erejüknek tudatában lévő tömör vértess sorokat.

De egyszerre, a défilét bezárva, nehéz kocsik dübörzése hallatszott.

— Mik ezek? kérde a grófnő.

— Betegszállító kocsik, felelte a kapitány.

S valóban a kocsik oldalán meglátszott a vörös kereszt. A grófnő némán, mintegy megdermedve nézte őket. A csapatok lassankint elvesztek a porfelhőkben; lassankint a trombita harsogás is elcsöndesült, elveszve az erdők visszhangjában; de a grófnő még mindig a nehéz kocsikat kísérte tekintetével és gondolataival. S képletében ezek a kocsik egyszerre megrúgtak, megteltek az összerázott betegek jajkiáltásaival; s nem a síma, letarolt térségen, hanem a vértócsákban, a holtak között látta azokat. Hideg borzongás futott át testén. A gyalogosok, a lovasok, tűzerek, a táborkari tisztek, a csillogó egyenruhák, ez az egész napfényben ragyogó dicsőség a csaták rémes összeviasságában, a rettenetes öldöklések közepette, összetaposva, elrongyolva, véresen jelent meg lelki szeme előtt. Lecsukta szempilláit, hogy ne lássa a háború kegyetlenségeit, a meglőtt embereket, a kiken átszáguldanak a megvadult lovak, átgázolnak az ágyuk; hogy ne lássa a hörgő, haldokló sebesülteket. A látomány

nagyobbodott, átfogta a mezőt, az erdőket, az utakat; aztán a rettenetes öldöklésben, egyszerre őt látja, a kapitányt, megsebesülve egy árok szélén. Nagyon halvány a képe, a homloka véres, a kard kiesett a kezéből; és elhagyatva, itt fog meghalni, és nem lesz senkije, a kinek emléke, drága képe megkönnyitené haldoklását és lezárna szempilláit.

És most, mialatt a befejezett défilé után a tribünök lassanként megürültek, tekintetével a kapitány felé fordult, s szomorúan nézett reá és szemeiben a szívből jövő gyöngédség sugara ragyogott.

Es mialatt a férfi halványan, a nem várt boldogságtól megnémulva, szinte áhitatosan megszorította a grófnő kezét, ez csöndesen lehajtotta fejét, egyszerűen, pirulás nélkül vallva be, hogy végre le van győzve.

A hollandi kis királyné.

A kisasszony maholnap tizenöt esztendő, édes babaarcu, aranyos és azonfelül királynő. Egyelőre azonban még csak a bábuit kormányozza, de ezek aztán válogatott bábuk. Van köztük miniszter, pap, doktor, paraszt és minden rendű és rangú férfi, amivel a kisasszony nevelői elmésen arra akartak célozni, hogy a miniszter, pap, doktor és paraszt különben is csak bábuk a királynő kezében. Ezekkel naphosszat eljátszik a hollandusok fiatal királynője s némiképpen meg is tud haragudni, ha valami nyomorult szolgálélek odaáll elébe és alázatosan megszólal:

— Most pedig tanuljunk egy kicsit, felség!

Tanulni! Ez a kellemetlen foglalkozás a koronás kisasszony szívét is megszorítja s úgy mondják, nem minden ellenkezés nélkül hajtja járomba kerek, hamvas fejecskejét. Amit alattvalóitól talán rossz néven is venne, önmaga olykor föllázad, sőt a kisebb felségsértésektől sem riad vissza. Egyébként azonban, ha már megadta magát, elég szorgalmasan tanul s egyszerűen csudálatosan elmés megjegyzésekkel torkolja le alázatos nevelőit. Mikor egyik hosszuhaju nevelője úgy találta, hogy a felséges kisasszony kissé önkényesen ajándékozza meg a róka tulajdonságaival az oroszánt és megkérte, hogy kegyeskedjék előlről kezdeni a leczkét, Vilma kisasszony nagyot dobbantott a kicsiny lábaival és felkiáltott:

— Istenem, ha az én alattvalóim tudnák, hogy megkinnózzák az ő királynőjüket!

Hasonlóképpen haragos volt a megjegyzése, amikor egyszer Európa térképét kellett megrajzolni és a határok megjelölésénél nem respektálta túlságosan a törvényes szerződéseket és megállapodásokat. A nevelő ijedten jelentette ki, hogy nem vállalhat érte felelősséget, ha tanítványa egyszerűen anektálja Németország felét és Portugáliával megajándékozza Spanyolországot.

— Kegyeskedjék az országok határait tiszteletben tartani és Európa térképét meg nem változtatni — foglalta össze megjegyzéseit a nevelő.

A kisasszony pedig felhuzta az orrát és haragos méltósággal felelte:

— Nekem tetszik a határokat össze-vissza kavarni. Ez a királyok ősi joga...

Látványos, hogy a királyi jogokban a kisasszony már eléggé járatos. Egyelőre azonban még nem igen gyakorolja. A kedves mamája, Waldeck és Pymout hercegnője, aki III. Vilmos halála óta a gyermekkirálynő helyett kormányoz, most még csak bábuk fölött ad neki hatalmat s legfőlebb azt tűri még el, hogy Vilma kisasszony — ha éppen kedve tartja — néha hosszú ruhát is vehessen magára. Más, közönséges leánynak, aki csak némi jóakarattal mondható tizenöt esztendősnak, még ennyi joga sincsen. És a koronás kisasszony is nagyon boldog, hogy élhet a kivételes engedelemmel és amikor először vette magára azt a festői hosszú ruhát, el is hajtattott nyom-

ban a fotografushoz, hogy örökítse meg a királynőt, azaz a hosszú ruháját.

Ó kisasszony, királynő, kedves virága tizenöt tavasznak: lesz-e később még ilyen ártatlan, igazi öröme — amikor a bábai nem lesznek olyan élettelenek s nevelője, az élet, sem lesz olyan alázatos! Amikor arra az édes, hamvas arcra gondok árnya huzódik és arra a gyöngre, gyermeki vállra odaül egy kellemetlen madár: a felelősség! Ó kisasszony, királynő, kedves virága tizenöt tavasznak: csókoljuk meg a mama kezét és játszunk, kocsikázzunk, tanuljunk, örülünk még egy kicsit...

*

Képzeld csak, mit hallunk! A kis királynő a legutóbbi születése napjára milyen bábút kapott. A lehető legszebbet s legengedelmesebbet, egy husból s vérből való valószínű vőlegényt.

Krónika. III

— április 1.

A király-idyllekből,

avagy:

Petaud király udvara.

Modern tragédia 3 felvonásban.

TENNYSON után írta: OVIDOVITS LÁZÓ.

SZEMÉLYEK:

I. DURÁK. Eldorádó királya.

MAKAÓ király, I. Durák apja, Eldorádó nyugalmazott és Leticzia örökös fejedelme, a párizsi Vörös orruak klubjának diszelnöke, az ottomán Pompe funéres balkáni főügynőke, kupecz és tábor-szernagy az eldorádói hadseregben.

KLOPICZKI, a Balkán Bismarckja.

KOPEKOVICS tábornok, a Balkán Moltkéja.

BAKSICS KOSZTA, közoktatásügyi miniszter.

NASEVICS VASZILI, pénzügyminiszter.

BOKORUGRÓ, anyakirályné.

VIGANÓ, gerolsteini hercegnő.

Pinczérek, kupeczek, sipisták, medvetánczoltatók, bábák, tábor-szernagyok, nép. Történik Eldorádóban, idő: jelenkor.

I. FELVONÁS.

(Billard-szoba a *Berugott Känguru*-hoz címzett kávéházban.)

BAKSICS közokt. miniszter és } (biliárdoznak.)
NASEVICS pénzügyminiszter }

EGY PINCZÉR (jó.) A gazdám azt üzeni exczellenciátnak, hogy sziveskedjenek a kávéházat elhagyni. Exczellenciátok már tizenegyezer pikkoló kapuczinerrel s hétezeröttszáz rubel biliárd-pénzzel tartoznak s noha gazdám csak becsületszóra hitelezett exczellenciátoknak...

A MINISZTEREK (nem hallgatnak oda s tovább biliárdoznak.)

A PINCZÉR. Azonkívül exczellenciátok a biliárdon hálnak s a multkori vélemény-különbség alkalmával eltört dákókat senki se fizette meg...

BAKSICS KOSZTA. E pinczér untat engem. (Előveszi bulldog-revolverét s egy jól irányzott lövéssel leteríti a pinczért.)

NASEVICS VASZILI. Ha ön nem figyel ide, kénytelen leszek önt becsapni.

(A játszma tovább folyik.)

BAKSICS KOSZTA. E kellemetlen incidens kissé melávtón. Valóban, ideje volna némi pénzmagra tennünk szert.

NASEVICS. Ó, mennyire igaza van önnek! S ha ön

nem adja el, most két hete, a főigazgatóságot nyolczvan kopekért, ma legalább is öt rubelért értékesíthetjük...

BAKSICS. Minden szava egy-egy törsturás szívembe... de talán másképp is segíthetünk a dolgon. A multkor egy ezüst órát láttam a királynál.

NASEVICS. Ugyan hagyja el! Csak nikkelből van. Valami mást kellene kieszelni...

BAKSICS. Haza kísérjük tán a részeg disznó-hajcsárt?!

NASEVICS. Nem, okosabbat gondoltam. Ezt a Durák fiut meg kéne házasítani.

BAKSICS. Ha kaphatnánk egy még jó karban levő hercezkisasszonyt...

NASEVICS. A gerolsteini itt volna. S azt hiszem, kész volna némi méltányos provizióra.

BAKSICS. Az isten ucsce! Mennyi pénzmag jönne az országba!

NASEVICS. De ki jár el ebben a dologban? A háztűznézéshez föltétlenül szükséges egy jó nadrág.

BAKSICS. S egész Eldorádóban nem volna egy jó nadrág?! Ön téved. Kölcsön kérhetjük például az orosz követét.

NASEVICS. Ez idea. Klopiczkit kiöltöztetjük, ráadjuk a minisztertanács frakkját s elküldjük Gerolsteinba.

BAKSICS. Az ám, de akkor azt a fiatal fehér személyt meg is kellene koronázni. A mi koronánk pedig, Polturovics Dukász koronája, már régen ott veszett a néninél.

NASEVICS. Sebaj! Klopiczki, ha átutazik Pesten, vesz egy másikat a *Pariser Trödlernél*. Különben, olvastam a kishirdetések közt, hogy Braziliában egy korona gyári áron alul eladó.

BAKSICS. Nem volna a czélnak megfelelőbb egy színeszektől levetett korona?

NASEVICS. Fúj, Koszta; szégyellje magát, hogy nem tud gavallér lenni, a mikor állami költségen lehet az.

BAKSICS. De honnan vesszük az állami költséget?

NASEVICS. Először is: kölcsön vesszük a Gerolsteini Banktól. Aztán másodszor: a koronát, használat után elvisszük a nénihez. Ezt úgy hívják, hogy: kettős könyvitel.

BAKSICS. Ó Vaszili, micsoda fináncz-zseni ön!

NASEVICS. Negyvenkilencz, ötven; nyertem. A biliárd-pénzzel ön marad adós.

KÁVÉS (több pinczérről és mindenestől legénnyel). Exczellenciátok még mindig itt vannak? Csülökre, legények! (A legények megrohanják a minisztereket, akik nyugodt revolver-tüzeléssel fogadják támadóikat. Heves harcz, mely a legények győzelmével végződik. A minisztereket elnászpángolják és kidobják az utcára. A függöny legördül.)

II. FELVONÁS.

(Trónterem.)

DURÁK és MAKAO királyok.

MAKAÓ. Kinek nézel te engem?! Inkább szívem vérént ontom, mint, hogy házasságodtól megtagadjam atyai beleegyezésem! (Egy könyccseppet huz ki fejedelmi könyzacskójából.) Nézd megindultságomat. Te az övé, ő az enyém... akarom mondani: áldásom rátok; az áldásról gondoskodni fog atyád imája.

DURÁK. Szeretett atyám!

MAKAÓ. Ne érzékenykedjünk el, legyünk férfiak. Beleegyezzem még valamibe? Csak szólj bátran, légy hozzám bizalmas.

DURÁK. Még volna egy kérésem, királyi atyám. Önnek ki kellene békülnie hön kedvelt anyámmal, Bokorugró királynővel.

MAKAÓ. Azzal a vén satrafával! Soha!

DURÁK. A dekorum kedvéért!

MAKAÓ. Ám legyen, még erre az áldozatra is kész vagyok érte. Olyan vagyok, mint a pelikán. De...

DURÁK. S nem fogja őt pofon vágni az udvar jelenlétében?

MAKAÓ. Az udvar jelenlétében soha! Egy életem, egy becsülete!

DURÁK. Ó, atyám!

MAKAÓ. De remélem, méltánylod áldozatomat, s te se riadsz meg attól, hogy egy baráti szolgálatot tégy nekem. Pillanatnyi pénzzavarban vagyok, száz rubelre volna szükségem. Becsület-szavamra, holnap megadom.

DURÁK. Szeretett atyám, a kincstár üres, s királyi hermelinre csak hetvenöt rubelt kaptam. Alkudjunk meg negyvenben.

MAKAÓ (kezet ad). Ne mondd, hogy nem vagyok jó fiú. Mondjunk ötvenet. Ötven vagy semmi. Üssük el.

DURÁK. Legyen ötven. De ön megígéri, hogy nem fog kölcsön kérni egy kopeket se, nagyhercegi arántól.

MAKAÓ. Mit képzelsz rólam? Egy batkát se az esküvő napjáig!

DURÁK. És a kisérőitől se.

MAKAÓ. Nem. Soha. Egy életem, egy halálom. Királyi becsületszavamra.

DURÁK. Ne vegye rossz néven, fejedelmi atyám, de...

MAKAÓ. Kétkedel királyi szavamban? Ó, jaj neked, megalázott Lear, jaj neked, hontalan bujdosó! Esküszöm lellem üdvösségére, ó- és uj-hitü naptár szerint, esküszöm őseim beretvájára, esküszöm imádott nagyanyád szeplőtlen női erényére, esküszöm még meg nem született unokáim életére: megadom, még holnap megadom az ötven rubelt!

DURÁK (előkaparássza a pénzt). Fejedelmi atyám, az erény utja rögzös, de van egy előnye. Jutányosabb, mint a másik.

MAKAÓ. Nem lyukas ez a kopek? Különben mind-egy; majd oda adom borraivalónak. De im, a szép Ofélia jó; ne beszéljünk nemzetgazdaságról.

(VIGANÓ és kísérete jönnek.)

MAKAÓ. Szép hölgy, legyenek

Imádba fogva minden bűneim!

VIGANÓ (mélyen meghajlik).

Sir, lehetetlen; nem férnek belé.

MAKAÓ. Ha megfertőzi tán e durva kéz
E drága oltárt, bűnömnek bocsánat,
Két ajkam, e két piruló zarándok,
Az érintést csókkal lemosni kész.

(Durákhöz.)

Olyan e hölgy, Durák, becsületemre,
Ahogy társai között tova lebben,
Mint fehér galamb a holló-seregben.

(Elérzékenyül, szeme könnybe lábad, s hogy megindulását leplezze, hirtelen el a »Humoros czimpánz«-hoz címzett kávéházba.)

III. FELVONÁS.

(Terem a királyi palotában.)

KOPEKOVICS és VIGANÓ (jönnek).

KOPEKOVICS. Itt vannak a tervek. Minden készen van. katonáimról úgy felelek, mint önmagamról. Hajnali háromkor elzárjuk az összes lakosztályokat. Durákot, erős fedezet alatt, elszállítjuk a bolondok házába, Bokorugrót áttolonczoljuk a határon, azon a route-on, amelyet már megszokott, Makaót pedig — krk — ... Aztán régens-királynővé kiáltjuk ki fenségedet...

VIGANÓ. Napkeleten ez így szokás?

KOPEKOVICS. Tizenegy éves korom óta 157 össze-

esküvésben vettem részt. Megfosztottam trónjától, Fekete Pétert Kvartász Béla javára, emezt I. Makaó, I. Makaót Bokorugró, Bokorugrót ismét Makaó s Makaót végül Durák javára.

VIGANÓ. Ön nagy államférfi.

KOPEKOVICS. Katonáimról felelek. Csak annyit kel nekik mondanom, hogy: — krk — ... De fő az előleg Embereim rongyosak és fáznak.

VIGANÓ. Majd meggondolom a dolgot (BOKORUGRÓ jó). Jaj, mamám! (Fenn): Kezét csókolom! (Mély meghajlások. Viganó el).

BOKORUGRÓ. Hallottad ezt öreg Bazil?! Kezét csókolom! Ez a tengeri malacz megfelel minden köteles tiszteletről. Kezét csókolom! Hej lelkem, azért, hogy én anyakirályné vagyok... Mond öreg Bazil, hát úgy nézek én ki, mint afféle anya?!...

KOPEKOVICS (baljóslatuan). A tengeri malacz nem visít sokáig. Itt vannak a tervek. Minden készen van. Katonáimról úgy felelek —

BOKORUGRÓ. ... mint enmagamról. Hajnali háromkor elzárjuk az összes lakosztályokat — tudom, öreg, tudom. De igazán, már rég nem állampajkoskodtunk. Ha a hon üdve nem kívánná a tengeri malacz hozományát...

KOPEKOVICS (sugva). Csitt! Meg ne hallja valaki! El fogjuk zárni az összes lakosztályokat... Viganót áttolonczoljuk a határon...

BOKORUGRÓ. Pszt! Itt a tolvajkirály. Még meghallhatná...

(MAKAÓ és KLOPICZKI jönnek.)

MAKAÓ. Becses nőm! (Elérzékenyül, széthajtogatja a zsebkendőjét s diszkrétül zokog.)

BOKORUGRÓ. Vén szemtelen! (El Kopekovics-csal.)

MAKAÓ. Tehát a hozományt nem hoztad el?!

KLOPICZKI. Nem adták ide.

MAKAÓ. És előleget se adtak rá?!

KLOPICZKI. Előleget se.

MAKAÓ. Neked, a kelet Bismarckjának?!... Ha nem volnál leghivebb barátom, azt mondanám, hogy zsebre vágta az egészet. De barátom vagy... A barátságról jut eszembe: nem tehetnél nekem egy baráti szivességet? Pillanatnyi pénzzavarban vagyok, öt rubelre volna szükségem. Becsületszavamra mondom, hogy holnap megadom.

KLOPICZKI. Felség, a koronát is csak részletekre vet-tük. Hadseregünkben az ezredesek felemás, az őrnagyok rongyos cipőben járnak s a hadnagyok mezitláb feszit-nek a déli séta alatt. Lehetetlen,

MAKAÓ. Adj legalább egy harapás bagót, áldjon meg az isten!

KLOPICZKI. Bocsánat, felség, a szép Ofélia közeleg. Legyünk előkelők.

VIGANÓ (jön). Annál jobb. Bokorugró mama, annál jobb! Felmondom az egész históriát. Hallja, Klopiczki, fizessék meg az uti-költségeimet.

MAKAÓ. Mi az, én szépem?

VIGANÓ. Fucscs, papa, fucscs minden!... Összeesküvés, anyakirályné Kopekovics...

MAKAÓ. Ez az átkozott vén bűnös! »Minden készen van. Katonáimról felelek« — tudjuk, vén utonálló, tudjuk. Hátha — nyekk — sürgősen elintéznők Kopekovicsot?!

VIGANÓ. Késő. Mindent visszaszívunk... Igaz, tes-sék megmondani mindezt Duráknak is.

MAKAÓ. Duráknak? Ugyan mért? Majd elolvassa a dolgot az ujsagokból, (félre): A meddig meg nem térek atyáimhoz, ez a szerencsétlen kölyök nem kap feleséget. (Fenn.) Egyelőre ne gondoljunk Durákkal. (Magnetizáló tekintettel s elvarázsló mosollyal.) Hisz ön most még úgy se hagy el bennünket, nemde?

VIGANÓ. Nem addig, míg meg nem térítik uti költségeimet.

KLOPICZKI (kissé savanyu mosolylyal). Uti költség? Az uti költség csak kiméra! Csincsala, csincsala bumm! (Őrütséget szimulál).

MAKAÓ. Ne beszéljünk hitvány pénzügyekről!... Váltót adok az uti költségről. Mindenről váltót adok. (Halkabban.) Beszéljünk másról. A metropolitának csak fűtyöl-nöm kell, hogy visszaáldja Bokorugróval kötött frigyemet... S akkor, akkor... (Suttogva): Ó, eljössz-e hozzám, kedves Dunbar Fáni?! (Viganó hallgat). Igen? Ugy-e, hogy igen? Nem, nem kényszeritem, hogy tüstént feleljen. Majd később. Elég, ha addig is némi előleg... Legyen nyugodt, angyalom, váltót adok róla, váltót. Durákról ne beszéljünk többé... Ki beszél itt Durákról?! (Megcsókolja Viganó kezét. Viganó csodálattal néz a fejedelemre, s nem tagadhat meg tőle öt rubelnyi kölcsönt. A függöny legördül, Európa tapsol).

INNEN-ONNAN.

△ A szegény ember és a számár. Bánffy, a szegény ember, Nyitrán ráült a számárra s úgy koczogott a választási urnákhoz. Akik látták a hosszulábu, kétmázsás Bánffyt és a csetlő-botló, roskadozó szürkét, szörnyűködve csapták össze kezeiket és éktelen lármát csaptak: micsoda lelketlenség, micsoda kegyetlenség és elvadultság egy ilyen nehéz embertől, hogy ráveti magát egy gyöngé számárra! A jó Bánffy megijedt a nagy lármától és leszállt a számárról. Okulván a tapasztaltakon, Bánffy, a szegény ember, Tapolczán maga ültette hátára a számarat és úgy czipelte a választási urnákhoz. A számár meg volt elégedve, de az emberek, akik látták, kaczagva csapták össze a kezökben levő *Budapesti Hírlap*-ot: micsoda gyámszalagság! Ez a számarat engedi magán lovagolni, ahelyett, hogy...! Szegény Bánffy erre busan elgondolkodott: ha én nyargalok a számáron, az sem tetszik; ha a számár nyargal rajtam: az se tetszik. Mit csináljak hát a számárral és az alkotmányos választásokkal?

△ Kossuth képviselő ur. Ezt a kifejezést most már igen gyakran fogják találni az országgyűlési tudósításokban. »Kossuth képviselő ur!« Bizonyos, hogy nem olyan furcsa, mint amilyennek hangzik. De különösen érint, hogy egy legendárius név egy címmel álljon kapcsolatban, mely a Visontai Soma neve után magától értetődik. A Kossuth névnek eleven élete van a magyar lelkekben, hozzá fűződik a nemzet álma, dicsősége és vére. S ezentul a Kossuth névhez fűződik majd Ugron Gábor és Bartha Miklós testvéri gorombáskodása, vasuti konczeszio, börze-adó, választási visszaélés, személyes kérdés és személyes felelet, házirend és rendreutásítás. Ez furcsa. Ha a Kossuth nevét halljuk, nem a Tarnóczygyár igazgatójára gondolunk, hanem a turini szent remetére. S első pillanatban visszasan dobbanhat meg a karzati közönség szíve, ha Szilágyitól hallja: »Kossuth képviselő ur ne kiabáljon.« Akik kalaplevéve ejtették ki a szent nevet s ágyúk dübörgését, vért, diadalt és izzó lángész vulkánikus kitörését idézte föl emlékében, az ezentul e név hallatára a tapolczai kerületre fog gondolni. A Kossuth nevét ezentul nem a történelem glóriája, hanem az immunitás védi. S a Kossuth neve ezentul a képviselőház ruhafogásán s a havi fizetések nyugtáin fog szerepelni, váltókon, hírlapi nyilatkozatokon és egyéb papirdarabokon, miket nem ragasztanak éppen a történelem könyvébe. Kossuth Ferencz derék, becses egy férfi, de az apjától szerzett örökségből kár volt éppen a legbecsesebbet, a nevet hétköznapi aprópénzre váltani. Ha egy nagy ember elköveti a hibát, hogy fia születik, a fiúnak volna kötelessége magát nem létezőnek tekinteni. Ez csak esztetikai megjegyzés, nem politikai.

△ A tapolczai zsidók. Vörös László államtitkár, a tapolczai kormánypárti jelöltre ráfogták az ellenesei, hogy zsidó. Ez a gyanúsítás mélyen sértette a szabadelvű párt főkortesének, Hertelendy Ferencz urnak az önérzetét, amint érthető is, hogy ennél fájdalmasabb és megbecstelenítőbb gyanúsítás nem sujthat egy minden ízében lelkesen liberális férfit. Hertelendy ur elhatározta, hogy megmenti a böcsületet és elkurjantott egy hamisítatlan liberális hep-hepet. A hep-hep hangos is volt, magyaros is volt, meg is hallották mind a két párton, sőt még azokon is tul. Leghamarabb meghallották a Vörös-párti zsidó választók, akik menten meg is elégték a Hertelendy-féle liberalizmust és szépen áballagtak a Kossuth pártjához, amire azután itt is meg lett a hatása a főkortes beszédének: egy másik beszéd, ami azért volt becses a negyvennyolcasoknak, mert *nem* mondódott el. Ez az el nem mondott beszéd Meszlényi Lajosban rekedt, aki Kossuth mellett járt lenn korteskedni és több, mint bizonyos, hogy ha Hertelendy meg nem előzi, ugy a kormánypárti hep-hep helyett az ő negyvennyolcas hep-hepe lelkesítette volna fel a tapolczai zsidókat. Ezuttal azonban, hogy sport-kifejezéssel élünk, a kormánypárt járt elől egy lőfejjel és ez az oka, hogy Tapolczának ma nem Vörös László viseli a képét, hanem Kossuth Ferencz. Hiába, nem áll jól a szabadelvű embernek az antiszemita és nem áll jól az antiszemita embernek a szabadelvűség. Személyes tanulságok nélkül sincsen különben az eset. Nem hasznos dolog az, mikor Hertelendy ur beszél, ellenben feltétlenül üdvös, ha Meszlényi Lajos hallgat.

△ Hamis Krida-hír. Brunetière, a *Revue des Deux mondes* veje és igazgatója nemrégiben a világhírű szemlében kifejtette, hogy a tudomány csődöt mondott. Ez az értekezés érthetően kinos szenzációt keltett, különösen tudós körökben, kik ettől a hírtől féltették hitelüket. Az igaz híreket tagadni, a hamis híreket pedig czáfolni szokás. A százezer francia tudós között (mert Franciaországban annyi a tudós, mint nálunk az író) akadt egy, a kémikus Bertelot, aki e kridahírt részben tagadta, részben czáfolta. Körülbelül arra lyukadt ki, hogy Brunetière ur nem volt jogosítva a tudomány csődjét kimondani, legfőlebb a saját tudományáét. A világ épp annyit hederített Bertelot czáfolatára, mint Brunetière csődjére, de a tudósok föllelkesedtek a lelkes mentőn s egy monstre-bankettet adtak az ő és a tudomány tiszteletére. Ezen a banketten voltak miniszterek, szenátorok, bankárok, diákok és tudósok. Ott volt Zola is, a nagy romancier, aki tudománynyal szolgálja a költészetet és költészettel a tudományt. Zola a tudomány mellett tört lándzsát és emelt poharat, kijelentvén, hogy nincs tudománytalanabb eljárás, mint fekete indexre tenni a Lourdes című regényt. Deshayes, egyetemi hallgató pedig kifejtette, hogy ime ő a tudomány emelőin növekedett föl: a tudománynak vannak tehát aktivái. Brisson, a kamara elnöke kijelentette, hogy ő nem tudós ugyan, de liberális, aki pedig a tudomány csődjéről beszél, az a klerikalizmust szolgálja és így a tudományhoz nem ért. Szenátorok, miniszterek és bankárok rendjelökre mutatva fejtették ki, hogy ime mire vezet a tudomány. Denique, az egybegyűlt nyolczszáz tudós és nem tudós berugott és ezzel meg volt mentve a tudomány.

△ Hős és maecenás. (Analógia.) Szebasztopol ostrománál a tiszt magyarázza a legénységnek, hogy mi a hős? Hős az olyan katona, aki a csata ezer veszélyében süvítő golyózáporban, szuronyerdő ellenében s az ágyu torka előtt rendületlen nyugalommal állja meg helyét, melyet el kell foglalnia.

A tiszt: Ha tehát Ivanovics Iván az ostromban az ellenesség ágyuival szemben megveti hátát a bástya falán s rendületlenül megtartja nyugalmát, akkor Ivanovics Iván mi?

A katonák: Részeg, hadnagy ur, holt részeg.

IRODALOM.

Ambrus Zoltán.

Ninive pusztulása és egyéb történetek. Athenaeum olvasótára. Ára 1 korona.

Az apámon kívül férfiembert még annyira nem szerettem, mint ezt a halovány, finom vonású szőke embert, aki az utcán úgy siet végig, mint a zivataros rosszkedv s baráti körben fölragyag, mint a napsugárból szőtt szeretet. Valami ostoba elfogódottság kapja meg a tollamat, róla irván s érzem, hogy ez a cikkem lesz a legtokéletlenebb ama számosak közül, amelyek előtt az önök jóakarata szemet huny. Két-három év előtt, amikor még én is közönség voltam s mint önök, én is minden héten levelet irtam *A Hét*-nek: kicsoda az az Ambrus Zoltán? hányféle néven ír? egy ember-e az a sok ember, aki külön-külön is sok volna egy embernek? s szombaton éjjel *A Hét* új számát lázas türelmetlenséggel vártam trafikban, kávéházban; — amikor, ha színház után betértem a Pannóniába, egy süldő lányka kipirult érdeklődésével lopva néztem át a fölkejtébe: kikkel vacsorál, késsel-villával milyen európai mód bánik, az ételét milyen jó izléssel válogatja meg, (mert, ó Budapesti Szemle, a közönséget ez is érdekli!) s egyik legbizalmasabb barátjával ha kezét fog, java evés közben, hogy kel föl a helyéről — amikor... de itt meg kell állanom. A társadalmi érintkezés apró formaságaira mindig sulyt vettem s a baráti érintkezésben talán nem ok nélkül sejtem mögöttük azt a finomabb lelket, amely tudja, hogy a legtöbb tisztelet azt illeti meg, akit szeretünk s a bizalomért rossz fizetség a bizalmaskodás. Ahol a vérrokonság kiméletlenségre s a barátság az őszinteségre arra a bizonyos fajtájára jogosít, amely éppen a kellemetlen, a gyötörő s a lehangoló igazságokat nem tudja elhallgatni s csak az idegennel szemben kiméletes és tapintatos, — kétszeresen becsülöm azokat a finom természeteket, amelyek, mint bizonyos elektromos készülékek, a legszebb, a legformásabb s a legmágnesesebb jelenségeket akkor mutatják, ha fölmelegítik őket.

Mondom, amikor még magam is közönség voltam s legfőképpen azért vágyakodtam irodalmi sikerekre, hogy írók közzé jutván, Ambrus Zoltánnal személyesen megismerkedhessem: akkor még inkább tudtam volna, s teljesebb képet fösteni róla. Távolról való megfigyelés, egy pár töredékes adat, az újabb cikkei s egy nagy regénye elolvasása után könnyen alkottam magamban fölöle képet s mint minden intelligens olvasó az ő kedves írójával, én is megdöbbenő s a hiuságomnak fölöttebb hízog hasonlatosságokat födöztem föl az egyéniségünkben. Az önmegfigyelő ember mindig hajlandó a maga belsejét vetíteni másra s viszont a maga lelkéből származtatni azt, ami más egyéniség hatása révén jutott bele. Az Ambrus egyénisége pedig — hogy az elektromosságnál maradjak — különösen ilyen induktív hatású s mint az Ampère-áram, környöskörül fölkelti a rokon áramlatokat. Az egyénisége bélyegét így nyomta rá *A Hét*-re, amelynek szerkesztőjével már történelem előtti időkben (Ambrus most harminczkét esztendő és tizenhat esztendeje író) megértették egymást. S mind, akik köréjük csoportosulunk, akarunk ellenére magunkra öltjük az ő habitusát s evvel valami jótékony epidémiát hurczolunk szét a napilapokhoz is, amelyek viszont egész új írói nemzedéket nevelnek a maguk képére. Így volt ez régebben is, és mikor a közönség közzé az Ambrus neve még alig szivárgott ki, az irodalmi emberek már nagyra tartották s a Borszem Jankó irástudói éppugy, mint a Budapesti Szemle farizeusai, ámulattal hallgatták a gyerekenber tanításait...

Az iskolában a professzor prelegája a fiuknak, hogy mi az a maecenás? A maecenás egy nemesen érző és fenkölten gondolkodó ur, aki maga nem lévén megáldva tehetséggel, a művészetet azzal szolgálja, hogy támogatja és jutalmakkal buzdítja lelkesült munkásságra a művészeket.

Tanár: Ha tehát Ruszt József ur kétezer korona díjat tűz ki népszínházi drámára és ezzel fölöslegessé teszi, hogy mint eddig, Evva Lajos igazgató a maga pénzéből tüzzön ki díjakat, akkor Ruszt József ur micsoda?

A fiuk: Balek, tanár ur, balek!

* * *

△ Kifogták a Kossuth Ferencz lovait. Boldog lovak — a tapolczai dicsőség nekik használt legtöbbet. A lovak egyáltalán szeretik, ha a nép lelkesül. Pitagoras óta az ökrök reszketnek minden új igazságtól, Pálmay Ilka óta pedig a lovak örülnek, valahányszor egy nagy ember támad. S Pálmay Ilka óta — fájdalom — nem sok örömük volt a lovaknak.

* * *

* Pápa ő szentsége most husvétra encziklikákkal és allokuciókkal készül az egyedül idvezítő egyház kebelébe visszahíni az anglikánokat s a keleti orthodoxokat. Hogy is mesélte Papp Elek? Az egyszeri tót halat fogott s azon elevenen kezdte levakarni a bőrét. A megkínzott állat addig ugrált, addig fickándozott, míg végre visszapottyant a folyóba s gyors iramodással uszott lefelé. A tót hizelegve kiáltozott utána: Gyere vissza, halacska. nem vakarlak többé!...

* * *

△ Vértelen lovagiasság. Akik ellenségei a párbajnak, azoknak normál ajánlom a Halász Ferencz és Della Vedella esetét. Della Vedella ur meglátogatta Halász Ferencz urat és felpozta. Halász Ferencz ur visszapozta Della Vedella urat és rázárta az ajtót, míg rendőrért küldött. Halász Ferencz ur panaszt emelt magánlak megsértése címén, Della Vedella viszont panaszt emelt személyes szabadság megsértése miatt. A bíró fölmentette Della Vedellát, mivel látogatását eléggé megokoltak találta és Halász Ferenczet, mivel a személyes szabadság korlátozására is elég oka volt. A pofonok közül pedig a felek csak azokat ismervén be, melyeket adtak, a bíró azokat mind nem exisztálóknak jelentette ki. S a két ur, akár kaptak, akár adtak pofonokat, most sokkal felpozatlanabbak, mint a legvéresebb párbaj után.

* * *

△ Diszkréczió. A »Győri Hírlap« nyíltterében olvassuk a következő nyilatkozatot:

Nyilatkozat.

Alulírottak ezennel kinyilatkoztatjuk, hogy R. Gy. és F. E. urak között felmerült becsületbeli ügy a lovagiasság szabályai szerint elintéztetett.

Győr, 1895. április 6-án.

T. G.

L. K.

mint R. Gy. ur segédei.

K. M.

F. J.

mint F. E. ur segédei.

Pöstyén KÉNES ISZAP FÜRDŐ.
(Vasutállomás)

Páratlan gyógyerejű: köszvény, csúsz, Neuralgia, (Ischias)
esontbajok (es. szű, es. törés) vérbetegségeknél stb.

Külföldi LAKÁSKRÓL, kényelemről szórakozásról gondoskodva van.

Prospectusok, felvilágosítások ingyen. A FÜRDŐ-IGAZGATÓSÁG.

Ambrus Zoltán a mai magyar irodalom legelső stílistája. A prózája a legtökéletesebb magyar próza, amelylyel mindig azt mondja el, amit mondani akar, s minden mondanivalóját el tudja mondani. A nyelve zamatos, de nem földszagu, tiszta, de nem egyoldalú, korrekt, de nem rideg, hajlékony, de nem gerincztelen, egyszerű, de gazdag. Született nagyur, aki nem fitogtatja a kincseit, de az egyszerű kis angol kabátjának egy tenyérnyi szövete, egy vonalnyi szabása drágább és tartósabb a parvenü czobolyprémes, bársonyos, atlaczos, kárunkulusköves diszmentéjénél. Tanulmányt lehetne írni róla ilyen czímen: Valami a niveauról vagy a forma s a megírás művészete. Az ilyen nagyuraságra csak biztos vagyonból s rendezett gazdagságból telik.

S Ambrusnak megvan ez a gazdagsága: egy termékeny intelligenciájának első minőségű humusa, amelynek minden röge meg van mívelve, s a legkülömbféle magokkal bevetve, a legszigorubb rendszer szerint kormányozva, a legmodernebb eszközökkel fölszerelve, a hazai drága tiszta búzán kezdve a keleti lótuszig s a nyugati romantika kék virágjáig mindenre fogékony.

Ehhez a kormányzáshoz megkívántatik az elrendezés képessége s a megkülönböztetés, amit judiciumnak neveznek. Ez a tulajdonsága szerezte meg neki a »kitűnő kritikus« jelzőjét, amely az ő írói egyéniségének csak az egyik felét méltatja, holott ő minden írásaiban bonczol és ítél, de a bírálataiban is alkot és épít.

A bonczoláshoz szem kell, amely a dolgokba belelát, s az építéshez biztos képzelet, amely a dolgokba behelyezkedik. Az ítéletének éppugy, mint a meséjének alapja az a reális fantázia, amely annyira beleéli magát minden helyzetbe, hogy a maga érzését bátran elfogadhatja igazság gyanánt; s a cselekményei az ő lelkében mennek végbe. Ez az ő biztos pszichológiájának, jellemző leírásainak és a legapróbb részletekig következetes lokáltónusának a titka. Sosem felejtsem el, hogy mikor az ő Midás királya megjelent, a kis hugom elképedve találta meg benne a maga kis-leányos gondolatait. Öreg urak töprenkednek, honnan tudja ez a fiatal ember az emlékezet gyöngülésének s az öregkori álmatlanságnak még a testi szimptomáit is? A nők beleszeretnek saját magukba, az ő szerető szemével látván magukat. Foglalkozásnemek, korok és helyek megelevenednek az írásai-ban. Emlékszenek a jockey álmára, amikor vágatásnak indulva, látja, mint nyulik meg alatta a ló? Vagy amint a kocsi-kázó Lilith rózsapárnáin, álmosan nézi a hátrafelé illanó czédrusokat? Ezek mellékes apróságok, de jellemzőek az egész hűségére.

Am mindezek csak formák, amelyek nem magyarázák meg, ezen a most megjelent első kötetén kívül, amely néhány ujság tárczáját foglalván magába, minden kitűnő volta mellett távolról sem ad teljes képet az írójáról. Ambrus Zoltán egy pár csudaszép novellán és krónikán kívül, hogy írhatta meg a legmegkapóbb magyar regényt, amelyet a memóriám nem ok nélkül őriz a David Copperfield mellett? Valóban, Dickensen kívül nem tudok írót, akiben a szeretet olyan uralkodó lenne, mint Ambrus Zoltánban. Ez a szeretet ad lelket a művészetének, objektivitásra mégsem különbözvén a nagy pogányoktól. Mert mindent észrevenni, de semmit sem érezni: bizonyára, ez objektivitás. De mindent megérteni s mindent megbocsátani: ez is objektivitás.

A szeretetnek ebben a spiritualizmusában különbözik Ambrus Zoltán a francia pogányságtól, s a boesánata korlátatlanságával az angol moralisták korlátolt barbárságától. Az ő szeretete az a bánatos és az embert a szíve vérével megváltó szeretet, amely szerint a nagy Heine az emberiséget hellénekre és nazarénusokra osztotta. Az öreg Jehova haragosan kémlel, az indus isten egy-

kedvűen bólint, a görög istenek vidáman kacagnak, csak a kereszténységnek van szomorúan mosolygó istene. Az Ambrus írásaiban mindenütt megvan az a finom ironia, amely ezt a világot nagyon jól ismeri, de alapjában az országa nem e világból való; az a mosolygó szkepszis, amely azért mégis halálra megy az igazságért. Ő is azok közül való, akiknek a világ nagy kettészakadtsága éppen a szívük közepén megy keresztül. S különösen az ő asszonykultusza, maga leheletszerű gyengédségében, egyenes örököse annak az evangéliumi hagyománynak, amely a palesztinai rideg erkölcs helyébe lépett. A szűzről azt írja, hogy a farkas, ha meglátja, pironkodva somfordál el s azt mondja magában: Ő, mily szégyen, hogy farkas vagyok! Ez a Mária szüzessége, amelynek a fogantatása is szeplőtelen. A szeretetre a gyengeség szorult, s van-e nagyobb gyengeség az asszonyénál? Husvét van, s a modern farizéusok, akik a keresztyén erkölcs nevében ítélkeznek és verik a követ: ne feledjék, hogy az egész evangéliumon végigvonul az asszony. Bizonyára, ott a szűz anya, a fájdalmas anya, Mária és Márta, a két testvérek, s a szent asszonyok, kik ülnek vala a koporsó ellenébe. De ott van Magdolna is, akinek van mit megbánnia, a bűnös asszony, kinek az ő sok bűnei megbocsátattak, mert igen szeretett. Ott a Heródiás lánya is, aki szilaj táncot jár a férfi véres fejével. S végezetül ott van a nagy parázna, aki veres fenevadon ül, bársonyba és skárlátba öltözik, arannyal, drágakövekkel és gyöngyökkel megékesített, a kezében arany pohár van, tele az ő paráznaságának utálatosságával, s a homlokán ilyen név van megírva: Titok!

Ignotus.

♫ Jankó Elemér. Egy vagy két esztendeje, hogy München városában, a magyar piktorok Heidelbergjában lázbetegen meghalt egy nem egészen huszesztendő fiatal magyar gyerek. Az egyik szeme helyén már régebben fekete kötést hordott — egy balul sikerült öngyilkossági kísérlet emlékeül. Ennek a szomorú gyerekebernek egy füzet rajzát adta ki most albumban a Borsszem Jankó: csupa móka, csupa kaczagás, csupa jókedv. Egy nagy és igaz talentum igérvényei ezek a sebtében odavetett karczolatok, amelyek egy teljesen megérett humoristára vallanak — nem az angolra, aki egészségesre érett, hanem a németre, akit a korai dércsipés tett fanyarrá vagy torzzá. A mi legmagyarabb rajzolónk, a Jankó János mester Elemér fia, a tárgyaiban s a tehetségében erősen kozmopolita volt, ha ugyan szabad így distingválni a Jankó János nyugodt, biztos, csöndes technikája és humora, s az Elemér száguldó, nyugtalan, de mindig jellemzetes, child-haroldos genialitása és keserű gúnyja között. A magam részéről ezt a distinkciót számárságnak ítélem, mert az ilyesmit az egyéniség terjeszkedőbb vagy konszisztensebb volta s a körülmények különféleségei teszik, nem pedig a nemzeteké, a nemzet csak az alaphangot adja meg az egyéniségnek, a visszhang már ennek a kebléből fakad. Így találni meg a magyar fiuban a Byron világfájdalmát, s a Wilhelm Busch tótágast álló jókedvét. Nagy jellemző erő és mélységes megvetése az embernek: ezek teszik az ő rajzai fővonásait. Lehet, hogy visszafelé látó proféczia, de olyikból azt a borzogató kripta-levegőt érzem ki, ami a Hogarth rajzait belengi, s a nevetése a koponya vigyorgása. Ágai Adolf dr., a Borsszem Jankó szerkesztője s az elhunyt ifjunak apai barátja, melegen és művészién, illő tapintattal vázolja e fiatal lélek tragikumát. A távol állók, akiknek nincs joguk a belejátszó keserű körülményeket kutatni, magában a fiatal ember szenvedélyes és ideges természetében elegendő okát találhatják annak. Éppen az ő kora a *vertherség* ideje, mikor a fiatal ember csupa ábránd és okatlan epekedés. Ha e mellett a lágyság mellett ott van a kemény elme, az ő kárörvendő józanságával és hibakereső szatirájával, lehetetlen, hogy maga ellen fordulva, a lélekben

meghasonlást ne idézzon elő. Akár így, akár amugy: elébb meghalni nem tudott, aztán meg nem — élni. A sir ezt is harmóniába tudja szerezni. — A szép albumot az Athenaeum adja ki, s ára 1 frt 20 kr.

Hock János megkapó szépségű imakönyve, melyről első megjelenése alkalmával nagy elismeréssel emlékeztünk meg, most jelent meg új kis alaku kiadásban remek színnyomatu keretekkel az Athenaeum kiadásában. Ez az imakönyv páratlanul áll irodalmunkban Alakja, papirja, betűinek megválasztása és nyomása a legelőkelőbb izlést is kielégítik, de ami különleges nyomdászati rémekművé emeli, az a színnyomatu keret, mely nyolcféle változatban vesz körül minden egyes lapot és valóban diskkrét és művészi finomsággal van megrajzolva. Az imakönyv díszet teljessé teszi a kötet. A kiadó társulat egyelőre kétféle kötetet készített: az egyik sima, francia maroquin aranymet-széssel, ebben a könyv ára 8 frt; a másik legfinomabb kisázsiai maroquinbőr aranyozott és mozaik-betétekkel ékesített keretnyomással, ezen kötésben 14 frtba kerül.

Művészestély. Kedden és szerdán hangversenyzett a bécsi operaház a vigadóban. Ha nem ismernénk is ezt a jeles műintézetet, melylyel a mi operaházunkat összehasonlítani nem lehet, e két hangversenyből is fogalmat merithetünk arról a magas niveauról, melyen ez intézet áll s melyre a mi operánkat is lehetne emelni, ha volna, aki emelje. Igaz, csak a legjelesebbek látogattak meg bennünket s azok is csak részleteket produkáltak, de e részletek művészi tökéletessége következtetni enged a szellemre is, mely az ottani előadásokat átlengi. A szerepelt művészeket mind ismerik Budapesten. Ott volt *Lola Beeth*, aki most Párisba megy vendégszerezni, s akit nem volna nehéz egy életrevaló kormánybiztosnak, a mi operánk számára megnyerni. Hogy mily örömmel fogadná ezt a közönség, mutatja az az ünneplés, melylyel a művésznőt a hangverseny teremben körülfojták. Hallottuk *Schrödter* gyönyörű tenorját, *Rittert*, a baritonistát. A második estén *Ehrenstein* Lujza és *Schlager* Antónia énekeltek, kedves ismerőseink a hangverseny teremből.

Összes gazdasági gépek

GŐZCSÉPLŐK.

Szigoruan a magyar gazdasági viszonyokhoz alkalmazott saját gyártmányok.

Az összes gazdasági gépeket tartalmazó árjegyzékkel, szakbavágó felvilágosítással és tanácssal, árak és feltételek közlésével szívesen és díjmentesen szolgál az

ELSŐ MAGYAR

Gazdasági Gépgyár Részvénytárs.

Gyártelep: Budapest, Külső váci-ut 7.

Az Anker élet- és járadékbiztosító társaság Bécsben, gróf Hoyos Rudolf elnöklete alatt ápril 6-án tartotta 36. évi rendes közgyűlését. A jelentésből kitűnik, hogy 1894-ben halálesetek, visszavásárlások, életeti és járadék-biztosítások után a kedvezményezetteknek 1.308,635 frt, a társulati tagoknak, a biztosításoknak halál esetére nyereményrészszel és a túlélési biztosítások alapján nyereményrészszel 987,636 frt, a kölcsönös túlélési társulás alapján 2.362,103 frt, összesen 4.658,375 frtot fizetett, míg a díjtartalék és biztosítási alap emelésére 5.862,205 frtot fordított a társaság. A biztosítottak részére az előny abból tűnik ki, hogy a társulati tagok a részletekben befizetett 1.175,664 forintért 2.362,103 forintot, azaz a befizetések tartamához és a biztosított életkorához viszonyítva, túlélésre nyereményrészszel biztosítottaknak, a biztosított összeget és a biztosított tőke 21,5 százalékat, mint nyereményrészt kapták kifizetve, míg az elhalálozás esetére nyeremény részszel biztosítottaknak nyereményül az évi díj 23 százalék jutott. A társulat összes vagyona 53.087,759 frt.

Budapest, 1895. Nyomatott az »Athenaeum« irodalmi és nyomdai r. társulat betűivel.

A részvényeseknek kamat és osztaléka czimén 200.000 frt jutott, míg a halál esetére nyeremény részszel biztosítottak osztalék alapjának emelésére és a rendkívüli tartalék emelésére 275.000 frt jut az 1895. évre. A felügyelő bizottságból kisorsolt Teinburgi Pasher Gusztáv újra megválasztatott.

Fonciére osztaléka. A *Fonciére pesti biztosító intézet* igazgatósága e hónap 11-én tartott ülésében elhatározta, miszerint az intézeti részvényesek közgyűlésének indítványozni fogja, hogy a 100 frt névértékű részvényeinek 1894-iki szelvénye a díjtartalékoknak és a tartalék-tőkének jelentékeny szaporítása után, 8 forinttal váltassék be.

KÉPTALÁNY.

A 14. számban közölt képtalány megfejtése:

Élet unalom.

Helyesen fejtették meg: Kohn Szidi, Pick Béla, Komáromy Gizella, Hirsch Nándorné, Spitz Jenny, Illgnerné Szigethy Margit, Szalay Juliska és Kékessy Gyula, Erdei Sárika Neumann Riza, Bárány Etel, Zwilling Veress Aranka, Hirsch Hermina és Bocz Árpád.

Foulard-selymet 60 krtól 3 frt 35 krig méterenként — japáni, chinai, stb. a legújabb mintázattal és színekben u. m. fekete, fehér és színes **Henneberg-selymet 35 krtól 14 frt 65 kr méterenként** sima, csikos, koczkázott, mintázottakat damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőségben és 2000 szín és mintázattal stb. **postabér és vámmentesen a házhoz szállítva és mintákat küld postafordultával: Henneberg G. (cs. k. udvari szállító) selyemgyára Zürichben.** Svájcba czimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek. 2

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: **KISS JÓZSEF.**

Főmunkatárs: **KÓBOR TAMÁS.**

Zongorákat és pianínókat vásároljunk ott, ahol minden tekintetben megnyugtató garanciát kapunk. Mint ilyen bevásárlási forrást leginkább ajánlhatjuk **Keresztély Sándor (KLINGER)** minta-zongoratermeit Budapesten, Váci-körut 21. sz. (Ipar-udvar.)

**GRÓF KEGLEVICH ISTVÁN-FÉLE
COGNAC
MINDENÜTT KAPHATÓ.**

**TARNÓCZY
TÜZOLTÓSZER ÉS GÉPGYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG
BUDAPEST.**

Gyár és iroda: VI., Külső váci-ut 95,

Városi iroda és mintaraktár: VI., Teréz-körut 36.

Városi vízművek, házi légszesz, vízvezeték, angol elosztó, fürdő- és csatornázási berendezések, szivattyús vízvezeték kastélyok és kertekben; gőzfürdő-zuhany, kádfürdő és mosókonyhák. Központi fűtés és szellőztetési berendezések jótállás mellett felvállaltatnak. — Tűzifecskendők, fertőtlenítő gépek, szerszám és famunkálógépek. Teljes műhely- és malom-berendezések, szivattyúk, kutak, és hadfelszerelési tárgyak nagyban gyártatnak.

MATTONI & WILLE GLESSHÜBLER legjobb minőségű SAVANYUKUT

Legjobb asztali- és üdítő-ital, kitűnő hatásának bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurutnál.
Főraktár MATTONI és WILLE-nél Budapesten.

Székesfehérvári

korona-
bajuszpödrő.

Legjobb minőségű,

legfinomabb,

nem száradó, nem avasodó, a bajuszt nem tépő, de legjobban tartó és conserváló bajuszpödrő ez idő szerint a híres

Székesfehérvári

korona bajuszpödrő,

mely épen e tulajdonságainál fogva legkedveltebb és legelterjedtebb úgy Magyarországon, mint a külföldön.

Kapható az ország legtöbb gyógyszerárában, fehér és barna színben

➡ Egy doboz ára 20 kr. ➡

Csak az valódi, mely védjegyes (magyar korona) nikkel dobozban és lepecsételt eredeti csomagban van.

Szétküldési raktár:

a „magyar koronához“ címzett gyógyszerár műlaboratoriuma, Székesfehérvárott.

Továbbá: Budapest, Török József gyógyszerésznél, Király-utca 12., Petri Ottó Vácsi-körut és Kochmeister Frigyes utódai cég Nagykorona-utca.

Székesfehérvári

korona-

bajuszpödrő.

NEW-YORK

életbiztosító-társaság.

Alapított 1845. tisztán kölcsönösségen alapszik,

minden utánfizetési kötelezettség kizárásával. Miután részvényesei nincsenek, az összes tőke és nyereségek a biztosítottak tulajdonát képezik.

Kivonat az 1894. évi zárszámadásból:

Aktívák összege	kor.	810.058,854
Évi bevétel	>	182.416,567
1894-ben a biztosítottaknak kifizetett	>	78.325,015
1894-ben kötött új üzletek összege	>	993.006,870
Főlőség	>	101.246,536

Nincs másik kölcsönös biztosító-társaság a világon, mely ily óriási főlőség fölött rendelkezne. Fennállása óta a New-York biztosítottjainak kifizetett 986.981,113 koronát, a New-York a múlt vilá összes országaiban bir fiókokkal.

Referenciák Magyarországon:

A magyar általános hitelbank. A magyar kereskedelmi bank.

Közelebbi felvilágosításokat ad:

A NEW-YORK

életbiztosító-társaság magyarországi igazgatósága:

Budapesten, Erzsébet-körut 9—11. sz.

„EQUITABLE“

EGYESÜLT ÁLLAMOKBELI ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG NEW-YORKBAN.

Magyarországi képviselő Budapest, Marokkói-utca 2.

Elnök:

Kossuth Ferencz.

Igazgató:

Bánó Ödön.

Vagyon az 1893. év végével ... 422.640,900 frt.
Bevétel az 1893. évben ... 105.056,512 „
Kötvénybirt. kifizetett az 1893. évben 44.125,787 „

Felcsig az 1893. év végével ... 80.916,875 frt.
Új üzlet az 1893. évben ... 513.200,567 „
Biztosítási állag az 1893. év végével 2.331.331,442 „

THE GRESHAM

életbiztosító-társaság Londonban.

Magyarországi fiók:

Budapest, Ferencz József-tér 5—6.,
a társaság házában.

Ausztriai fiók:

Bécs, Gisellastrasse 1. szám alatt,
a társaság házában.

A társaság vagyona 1892 december 31-én ... Frk 125,305.151.—
Évi bevétel biztosítások és kamatból 1892 decz. 31-én » 22,840.056.—
Kifizetések biztosítási és járadéki szerződések s visszavásárlások stb. után a társaság fennállása óta (1848) » 271,905.620.—
A legutóbbi tizenhét havi üzleti idő alatt a társaságnál » 125,732.050.—
értékig nyújtattak be ajánlatok, mi által a társaság fennállása óta benyújtott ajánlatok összértéke ... » 1.853,916,605.—
értékre megy. — Prospektusokkal és díjtáblázatokkal, melyek alapján a társaság kötvényeket kiállít, továbbá ajánlatokkal, díjmentesen szolgálnak az osztr.-magyar monarchia minden nagyobb városában az ügynök urak és a magyar-osztrák fiókok.

Magyar királyi államvasutak.

Hirdetmény.

Délnémet-osztrák-magyar vasuti kötelék. (Elsass-lothringeni és luxenburgi államásokra fennálló közvetlen díjszabások érvényességének meghosszabbítása.)

A »Vasuti és közlekedési Közlöny« 26. számában foglalt 22.696. számú hirdetmény kapcsán közzétetik, hogy az abban megnevezett díjszabások és hozzátartozó pótlékok folyó évi április hó végéig még érvényben maradnak.

Hirdetmény.

(Délnémet-osztrák-magyar vasuti kötelék.)

A kölni-rajna balparti kir. vasuti igazgatóság Bingerbrück, Jünkerath-Stadt-kyll és Malmedy állomásokkal való forgalomban a délnémet-osztrák-magyar vasuti kötelékben fennálló és az 1894. évi január hó 1-től érvényes II. rész. B. füzetben, az 1894. évi augusztus 1-től érvényes kivételes gabona díjszabás III. rész, 2. sz. füzetben, az 1887. évi október 1-től érvényes kivételes fadijszabás IV. rész, 2. sz. füzetben, az 1894. évi január 1-től érvényes kivételes kéregdíjszabás, IV. rész, 2. sz. füzet B) szakaszában és az 1894. évi január 1-től érvényes kivételes gyümölcs-díjszabás, VI. rész, 2. sz. füzetben foglalt díjtételek és kilometer távolságok 1895. évi június hó 1-től pótlás nélkül hatályon kívül helyeztetnek.

Hirdetmény.

(Felső-sziléziai-osztrák-magyar kőszénforgalom I., II. és III. díjszabási füzet.)

Porosz-Sziléziából magyar állomásokra szállítandó kőszén-, szénvályog- és pirszenküldeményekre nézve 1892. évi április hó 1-étől érvényes kivételes díjszabás I. és II. füzetében, továbbá az 1892. évi május hó 1-étől érvényes III. füzetében, valamint az ezekhez tartozó pótlékokban foglalt díjtételek közül 1895. évi április hó 15-étől a 100 frt = 165/170 márka árfolyamnak megfelelő díjtételek fognak alkalmaztatni.

Budapest, 1895. április hó 5-én.

Az igazgatóság.

(Utánnnyomás nem díjaztatik.)

Balatonfüred.

Gyógyfürdő s a Balaton metropolisa Zalamegyében,

(Magyarország). Posta, távirda helyben.

Fürdőidény kezdete május 26-tól szeptember végéig.

De azon gyenge üdülők és mellbetegek, kik B.-Füred kedvező klimáját előbb használni akarják, már május 15-től szívesen láttatnak el — meleg fürdők kivételével — minden kényelemmel.

Tiszta ózondus, enyhe, egyenletes tóparti levegő, égvényes, sós, szénsavas, vasas források, juhsavó, tej, szőlő-masszage gyögmód, szénsavas meleg pezsgő és szénsavas hideg fürdők, gőzfürdő, zuhanyok, balatontavi hidegfürdők és uszodák, orvosi tekintélyek által igen ajánlva: vérszegénység, görvély, gümőkór, csusz, köszvény, légzőszervek hurutos bántalmái, rekedtség, vérköpés, gyomor-, bélhurut, máj- és lépverőbőség, női bajok és idegbántalmakban.

Elsőrangú fürdőintézet.

Hegyeiktől védett gyönyörű fekvés, diszes és czélszerű berendezés, gyógyterem, sétacsarnok, árnyékos sétányok, lombos park, fenyves liget, térszene, színi előadások, hetenkint táncmulatság, élvezetes kirándulások, sétacsónakázás. Elegáns lakások a Balaton partján ujonnan épült Ipolyudvarban, Erzsébet-, Klotild-udvarokban és a Grand Hotelben; csinos nyaralók. Jó és mérsékelt étkezés, table d'hôte, couvert 1 frt 50 kr. A szobák ára 40 krtól 4 frtig. Június 15-ig és aug. 20-tól a szezon végéig a lakások 30 százalékkal, az étkezés 20 százalékkal olcsóbb a Grand Hotel éttermeiben.

Vasuti állomás Siófok és Veszprém, Siófoktól gőzhajón 1 óra. Veszprémtől bérkocsin 1 és fél óra, Vasuti szezonjegyek 33 $\frac{1}{2}$ százalékos kedvezményvel, menetérti jegyek 3 napra féláron kaphatók. Prospektusokkal ingyen szolgálunk. A fürdőintézet rendelő főorvosa dr. Huray István. Lakásmegrendelések előleg mellett Kovács Ábel fürdőigazgatóhoz intézendők Balatonfüredre. Balatonfüredi ásványvíz, mely mint étrendivíz is igen kedveli. Főraktára Édeskuty L. ásványvízszállítónál Budapesten, Szemerey Jánosnál Veszprémben és Birkmayer Lajosnál Székesfehérvárott.

A fürdőigazgatóság.

! FÉNYKÉPEK !

női tanulmány-képek, szépségek, eszmény-képek pikantériák, stb. 100,000 drb csodaszép udonságok. Katalógus 15 kros levélbélyeg mellett. Katalógus 25 miniatúr-fényképpel 60 kr. Pompás mintaküldemények 3 frt. Utánvétel nem engedélyeztetik. Art. Company Box 325 Amsterdam. (Holland). Levélbélyeg Hollandiába 10 kr.

SCHLICK-FÉLE

vasöntöde és

gépgyár részvénytársaság Budapest.

Gyár és irodák: VI., külső váci-ut 1696—1699.

Városi iroda és áruaktár: VI., Podmaniczky-u. 14.

Ajánlja magát következők készítésére és szállítására, úgy-mint: vashidak és tetőszerkezetek, szögcselt és hengerelt vastartók, gőzkazánok és gőzgépek, zsilipek, átereszek, jónak bizonyult rendszer szerint, körszivattyúk, vízvezeték csövek, minden nagyságban, felhuzók kézi-, víz- és gőzerőre.

Nem a reklámnak, hanem a sok ezer ember általi személyes továbbajánlásnak, — a kik a

Richter-féle Tinct. capsici comp.-t (Horgony-Pain-Expellert)

az utolsó 25 évben jó sikerrel használták, — köszönheti ezen igazán biztos hatású háziszert nagy elterjesztését és általános kedveltségét. Ki a Tinct. capsici comp.-t (Horgony-Pain-Expellert) közszenynél, csúznál (tagszagatásnál), keresztcsonti-fájásnál, fej- és fogfájásnál, csipfájdalomnál, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmazta, abból egy üveget mindig készletben fog tartani, hogy azt meghűléseknél is, mint leveztető, elhárító szernek alkalmazhassa. Ezen rég jónak bizonyult háziszertnek ára igen olcsó, tudniillik 40 kr., 70 kr. és 1 frt. 20 kr. üvegenként. — Kapható a gyógyszerárakban; Budapesten Török József gyógyszerésznél. — Csak a „Horgony” védjeggyel ellátott üvegek elfogadandók. Richter-féle gyár Rudolstadtban, Thüring.

Magyar bőrkézmű- és cipőgyár

Budapesten, VI., Teréz-körút 43. sz.

Kitüntette díszoklevéllel, arany- és ezüst-érmekkel. Szállít tartóssága kezesége mellett elegáns cipőket, legújabb fazon szerint. — **Férfi-cipőket:** Czugas-cipők borju- v. kecskebőrből 3 ftrtől 5 frtig. Czugas-cipők kid-ből vagy lakkejjel 4 ftrtől 6 frtig. Bergsteiger, fekete vagy színes, kecske- vagy borjubőrből 4 ftrtől 7 frtig. Regatta félczipő, borju- vagy kecskebőrből, fekete vagy színes 3 ftrtől 5 frtig. **Nők számára:** Czugas-cipők, zerge- vagy borjubőrből 2.80 ftrtől 4 frtig. Czugas-cipők kid- vagy lakkejjel 3.50 ftrtől 5 frtig. Bergsteiger borju- vagy kecskebőrből, fekete vagy színes 3.50 ftrtől 7 frtig. Regatta félczipő kid- vagy kecskebőrből, fekete vagy színes 2 ftrtől 3.50 frtig. — **Legnagyobb választék mindennemű gyermek- és leánycipőkben. Képes árjegyzékek kívánatra ingyen.** Megrendelések utánvét mellett pontosan és lelkiismeretesen.

Legcélszerűbb, legtartósabb, legolcsóbb az

aszfalt-burkolat.

Templomok, tantermek, folyosók, járdák, kocsutak, hidak, vágóhidak, istállók, magtárak, műhelyek, kapualjak, udvarok, terrasok, játszóhelyek, stb., aszfalttal burkolását, nemkülönben

nedves lakások gyökeres szárazzátófelét

jótállás mellett legolcsóbban elvállalja

a magyar aszfalt részvény-társ.

Árjegyzék, költségvetés ingyen!

Lipik jódfürdő

(SZLAVÓNIABAN).

Kitüntette:

Budapest, 1895. London, 1892. Bécs, 1894. Róma, 1894.

Vasuti állomások:

Pakratz-Lipik (déli vasut) menetérti jegyek 33% árleengedéssel és Okuesan (m. á. v.) zónatarifa.

Egyetlen Jódos alkalikus hőforrás a kontinensen. Állandó hőfok 64 C. Hegyek által védett égalj. — A lipiki hévíz nagymennyiségű natrontartalmánál (magyar Ems), valamint magas hőfoka és jódos összeköttetéseivel fogva ivó- és fürdőkúra gyanánt a legjobb sikerrel használtatik a test nyákhártyáinak mindenemű hurutos bántalmainál (gyomor-, bél-, gégehurut stb.), csúszos és köszvényes bajoknál e forrás első helyen áll az európai források között, valamint mirigy- és vérbajoknál, görvélykóránál, izzadmányoknál stb.

A legnagyobb fényvel és pompával berendezett és színpaddal ellátott gyógyterem, valamint hasonló nagy fényűzéssel kiállított új étterem és kávéházi helyiségek, nagy új gyógyszeráldó. Villamos világítás. Igen kiterjedt árnyékos park, mely lawtennis pályát, lövöldét, tekepályát, tornatér stb. tartalmaz. Pompás és nagy fedett sétány, bazárhelyiségekkel, a legnagyobb luxussal és kényelemmel berendezett porcellán-, márvány- és izzasztó-fürdők, terjedelmes fürdőmedenczék (Tepidarium).

Mint hivatalos fürdőorvos Dr. Marschalko Tamás működik.

Jódvíz-szétküldés

mindig friss töltésben az igazgatóság által. Főraktár Magyarországon: Édeskuty L. Budapest; Ausztriában: Ungar S. Bécs, Jasomirgottgasse 4., Mattoni Henrik Bécs. Tuchlauben, valamint minden nagyobb droguistánál. — Bármily felvilágosítással készséggel szolgál

a lipiki fürdőigazgatóság.

Hol keressük a legjobb

arcport?

Kérjük a Müller J. L.-féle

Blaha-Serail-Pouder-t.

Blaha Lujza (Splényi báróné) művésznőnk kedvelt arcporát; mely egy nappal, mint éjjel használva, minden arczpor között a legjobb; kiváló szakemberek által megvizsgálva, végleg tisztának és teljesen ártalmatlannak találtott. Mint pipereszor nélkülözhetlen; az arcbőrnek a legzsebb fehér színt, üdöséget, szépséget és pirt kölcsönzi.

☞ Egy doboz 60 kr., nagyobb 1 frt. ☜

Crème Pompadour,

ez azon szer, melylyel a híres Pompadour asszony csodás szépségét megőrizhette anélkül, hogy az egészségére ártalmas lett volna. A »Crème Pompadour« az arcz és kéz bedörzsölésére használtatik reggel és este, azután »serail-pouderrel« lesz behintve.

☞ Egy tégly 1 frt 60 kr. ☜ Kapható a gyárosnál:

Müller J. L.

illatszert- és pipereszappan gyári raktára

Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 2. sz. alatt.

Nagy raktár rendkívül jó minőségű

fog-, haj-, ruhakéfékben és fésűkben.

☞ Utánzásoktól óvatik. ☜